

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Regulace živnostenského podnikání v ČR

Regulation of the Trade Business in the Czech Republic

Student: Bc. Dita Ermisová
Vedoucí diplomové práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Dita Ermisová**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Regulace živnostenského podnikání v ČR**
Regulation of the Trade Business in the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Pojem regulace a regulace v podnikání
 3. Živnostenské podnikání v ČR
 4. Srovnání živnostenského podnikání v ČR a SR
 5. Specifické problémy živnostenského podnikání v ČR
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BAIERL, Petr. *Vybrané kapitoly z obchodního a živnostenského práva*. 3. dopl. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s. r. o., 2010. 121 s. ISBN 978-80-86795-95-9.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi*. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7263-615-0.

SLANÝ, Antonín a Milan ŽÁK. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 375 s. ISBN 80-7179-237-3.

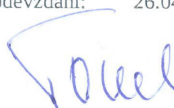
ZICHOVÁ, Jaroslava. *Živnostenské podnikání*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. 197 s. ISBN 978-80-7418-001-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Jiří Kovář**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Dita Ermisová

Diplomová práce odevzdána dne 26. 4. 2013

Obsah

1	Úvod	4
2	Pojem regulace a regulace v podnikání.....	6
2. 1	Pojem regulace	6
2. 2	Druhy regulace	7
3	Živnostenské podnikání v České republice.....	9
3. 1	Podnikání a jeho formy	9
3. 2	Živnostenské podnikání.....	11
3. 3	Druhy živností a jejich členění.....	17
3. 4	Živnostenské úřady, JKM a CRM.....	23
4.1	Živnostenské úřady na Slovensku	28
4.2	Základní rozdíly v živnostenském zákoně ČR a SR	29
4.3	Správní poplatky na úseku živnostenského podnikání v ČR a SR.....	33
5	Specifické problémy živnostenského podnikání v ČR.....	37
5.1	Nerovné podmínky živnostenského a zemědělského podnikání v ČR	37
5.2	Volná živnost - její výhody a nevýhody.....	42
5.3	Závislá práce (švarcsystém)	44
5.4	Podnikání zahraničních osob na území ČR.....	48
6	Závěr.....	52
	Seznam literatury.....	57
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Tato diplomová práce se zabývá regulací živnostenského podnikání v ČR, které je součástí širšího systému podnikání a hospodářského života vůbec. Regulace podnikání je prováděna při vstupu do podnikání, v jeho průběhu i při ukončení činnosti. Při vstupu do podnikání (založení firmy) podnikatel musí projít několika procedurami, aby byl jako podnikatel zaregistrován, navíc v mnoha oborech existují pro tento vstup různé limity a požadavky. Při své činnosti musí taky dodržovat spoustu pravidel, např. při najímání a propouštění zaměstnanců, ochraně životního prostředí, bezpečnostní standardy a další. Nakonec podnikatel, který končí s podnikatelskou činností, musí znovu projít administrativními procedurami.

Regulace živnostenského podnikání ze strany společnosti je věcí veřejné správy, jejímž cílem je prostřednictvím fungování a zabezpečování činnosti státního systému a aparátu zajistit optimální chod společnosti. Původ dnešního živnostenského podnikání je v řemeslech, která vznikla přirozeným procesem vývoje dělby práce ve společnosti. Živnosti by sice existovaly i bez regulace státem, ale jejím úkolem je postarat se o kvalitu výkonu živností. Zajištění kvality je tedy hlavním smyslem zasahování státu do výkonu živností. Vzhledem k tomu, že regulace živnostenského podnikání ze strany společnosti je významnou složkou činnosti veřejné správy, nesporně tedy toto téma patří do rámce oboru Veřejná ekonomika a správa.

Práce analyzuje pojem regulace, popisuje její druhy, podnikání a jeho formy, živnostenské podnikání, živnosti, jejich druhy a členění, popisuje živnostenskou správu a živnostenské úřady jako instituce vykonávající tuto správu, srovnává regulaci živnostenského podnikání v ČR a SR. V praktické části tato práce přibližuje specifické problémy živnostenského podnikání, jako např. výhody a nevýhody jedné volné živnosti, nerovné podmínky v podnikání živnostníků a zemědělských podnikatelů, problém závislé práce (švarcsystém) apod.

Cílem této diplomové práce je, na základě dostupných informací, zanalyzovat a vyhodnotit současné živnostenské podnikání v ČR a jeho regulaci ze strany státu. K tomu je nutno na základě statistických údajů srovnat počty podnikatelů a živnosti v ČR v době od roku 1993 (kdy začal platit současný živnostenský zákon) až do současnosti a také aktuální počty podnikatelů a živností v jednotlivých krajích ČR. Práce si klade za cíl dále srovnat současné podmínky pro živnostenské podnikání v ČR a u našich nejbližších sousedů na Slovensku.

Na základě získaných poznatků je následně možné doporučit opatření vedoucí k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy.

Hlavní metodou použitou při vypracování diplomové práce je sběr a studium informací k tématu, následně analýza, komparace a syntéza dostupných dat, týkajících se daného tématu.

Diplomová práce se opírá o doporučenou odbornou literaturu, platnou legislativu, právní normy, statistické podklady a dále také o internetové informace, např. z webových stránek živnostenských úřadů a dalších orgánů státní správy, a o vlastní poznatky získané při práci na živnostenském úřadu.

2 Pojem regulace a regulace v podnikání

2.1 Pojem regulace

K dosažení stanoveného cíle vedou dvě cesty. Tou první je organizování, které můžeme definovat jako cílevědomou činnost, jejímž konečným cílem je uspořádat prvky v systému, jejich aktivity, koordinaci, kontrolu, tak aby přispěly maximální měrou k dosažení stanovených cílů. Tam, kde nemůžeme přímo organizovat, volíme druhou cestu - regulaci, kterou lze chápat jako usměrňující činnost, ve společnosti se jedná o ovlivňování lidského chování na základě pravidel a omezení. Regulace se snaží dosáhnout cílů, kterých by jinak nebylo dosaženo, nebo by jich nebylo dosaženo v určitém časovém období. Regulace je tedy věcí vztahu mezi lidmi. Čím vyspělejší je daná společnost, tím složitější jsou v ní vztahy mezi lidmi a tím větší je potřeba regulace. Potřeba regulace je také nepřímou úměrou míry vzdělanosti a vychovanosti občanů dané společnosti. Regulace se týká všech stránek života společnosti, jež jsou veřejným zájmem, v tom i ekonomiky a v jejím rámci i podnikání.

Regulace je často diskutovaným tématem. Mělo by být tržní hospodářství regulováno nebo by se měl tržní mechanismus ponechat „neviditelné ruce trhu“? Na jedné straně existují tržní selhání, která narušují přirozený tržní mechanismus a vzniká tak potřeba chránit spotřebitele, zaměstnance apod. z čehož vyplývá, že jsou nutné státní zásahy a dohled nad podnikatelskou činností. Na druhé straně, z liberálního pohledu by měla ekonomika fungovat bez nadměrných (nadbytečných) státních zásahů, protože narušují vývoj hospodářství.

Správně prováděná regulace má pozitivní efekt na růst ekonomiky. V případě, kdy je regulace nastavena špatně, jsou špatné podmínky pro podnikání, klesá výkon ekonomiky a tím konkurenceschopnost země. Proto se vlády snaží najít nové možnosti, které by snížily náklady na regulaci při dosažení politických cílů. Je tedy důležité, aby regulace byla efektivní a kvalitní, tj. dosahovala požadovaných cílů za předpokladu co nejnižších nákladů. Ekonomické hledisko je však v netržním prostředí jen zpětnou vazbou, existují zde další a závažnější hlediska (politická, sociální, ekologická, morální); hospodárnost je samozřejmě stabilně aktuální požadavek, ale nemělo by jít pod jeho hlavičkou např. o omezování, paralyzování kontroly, justice atd.

Pojem regulace nemá jednotnou definici a v oblasti národního hospodářství má velice široký význam. Obecně se označuje jako přístup státu k ekonomice své země, jedná se v zásadě o činnost vlády a dalších řídicích subjektů při usměrňování hospodářského vývoje takovým

směrem, který odpovídá cílům tvůrců hospodářské politiky. V širším pohledu můžeme brát regulaci jako součást státních zásahů.

Existuje více definic a pohledů na regulaci. Regulaci tedy můžeme chápat v nejužším slova smyslu jako vyhlášení sady pravidel, na jejichž dodržování a vynucování dohlíží specifikovaná státní entita; v širším pojetí jako veškeré aktivity vlády, jejichž cílem je ovlivnit chování podniků či obyvatel (nejen příkazy a zákazy ale i ekonomické podněty vlády, které ovlivňují chování obyvatel), ale také v nejširším pojetí, které zahrnuje veškeré aktivity státu, které ovlivňují chod firem – ekonomické příkazy v podobě daní, subvencí, rozhodnutí o využívání zdrojů apod.

Regulaci zajišťuje veřejná správa. Na prvním místě můžeme uvést parlament, který sestavuje základní právní rámec státu, dále jsou to vládní instituce (ministerstva), která určují koncepci. Následují regulační úřady nezávislé na vládě a soudy, řešící spory. V neposlední řadě existuje i seberegulace kam můžeme zařadit např. etický kodex. Po vstupu ČR do EU jsou to dále její orgány (zejména Evropská komise).

2.2 Druhy regulace

Z historického hlediska dělíme regulaci na:

1. tradiční regulaci – zde patří regulace cen a mezd, regulace odvětví a firem, regulace veřejných statků a regulace stimulující hospodářský vývoj,
2. regulaci zahrnující zejména otázky ochrany jednotlivců (výrobců i spotřebitelů),
3. regulaci v oblasti ochrany životního prostředí.

V současné době je však běžnější členění na regulaci **ekonomickou, sociální a administrativní**.

Ekonomická regulace je zaměřena na přímé ovlivňování podmínek v určitých odvětvích a může nabývat podob cenové regulace, regulace finančního trhu, regulace podmínek vstupu a výstupu z odvětví atd. Cenová regulace je chápána jako zasahování státu do procesu sjednávání ceny mezi výrobcem a spotřebitelem. Je soustředěna do oblastí regulace síťových monopolů, regulace sociální a regulace k ochraně životního prostředí, může mít tedy více podob. Stát zasahuje do tvorby cen různými formami (např. stanovením minimální nebo maximální ceny, pomocí nepřímých daní atd.). V případě regulace finančního trhu se jedná o stupeň vládní intervence na finančním trhu, kontrolu úrokových měr, vlastnictví

bank, regulace vstupu do odvětví, restrikce tykající se trhu cenných papírů a zasahování do konkurence mezi domácími a zahraničními bankami.

Sociální regulace zahrnuje aktivity vlády orientované na ochranu zdraví, bezpečnosti a zájmů ekonomicky aktivních, spotřebitelů a občanů. Do této skupiny můžeme zařadit opatření na ochranu životního prostředí, ochranu veřejného zdraví, zákoník práce (který upravuje podmínky na pracovišti a práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů), opatření na ochranu spotřebitele, vymezení minimálních standardů určitých výrobků atd.

Administrativní regulace zahrnuje veškeré administrativní procesy, pomocí kterých vláda shromažďuje informace a zasahuje do individuálního rozhodování jednotlivců. Jedná se o veškerou administrativu, kterou musí firmy vykonávat, aby splňovaly požadavky vlády.

Díky administrativní regulaci vznikají administrativní náklady. Tyto náklady jsou ještě rozděleny na náklady, které vznikají tím, že vláda stanoví překážky a na další náklady, které vznikají při změně zákonů. To znamená, že podnikatelé nejenže mají náklady ze stávající, probíhající regulace, ale problematický je také neustálý vývoj regulace, který klade nároky na přizpůsobování se podnikatelů administrativní regulaci z finančního a časového hlediska. Do oblasti administrativní regulace patří např. procedura zakládání a rušení podniků, vymáhání plnění smluv, výběru daní, přijímání a propouštění zaměstnanců, podávání statistických informací o své činnosti a další běžné úkony, které musí podnikatel vykonávat v rámci své činnosti. Snižování administrativní zátěže podnikatelů je v poslední době velmi diskutovaným tématem mezi politiky i veřejností, zejména když v oblasti živnostenského podnikání dochází velmi často ke změnám,

V ČR – vzhledem k vyspělosti její ekonomiky - existuje v současné době poměrně propracovaný systém regulací. Je podložen širokou škálou právních norem a je obdobou systémů uplatňovaných v ostatních tržních ekonomikách. Celý systém regulace je velmi rozsáhlý, a proto se tato práce zaměří pouze na část systému regulace, a to **regulaci živnostenského podnikání**. A proto je jistě zajímavé posoudit nejen stávající úpravu zákona, ale také některé reformy, a jejich výhody a nevýhody.¹

¹ SLANÝ, Antonín a Milan ŽÁK. *Hospodářská politika*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1999.
ŽÁK, Milan a kolektiv. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde, 1999.

3 Živnostenské podnikání v České republice

3.1 Podnikání a jeho formy

Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem podle zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů je:

- osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů (např. lékař, advokát, veterinář apod.),
- osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu (zemědělský podnikatel dle zák. č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů).

V České republice existují dvě základní formy podnikání:

- osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) – fyzická osoba podnikající samostatně na vlastní účet a zodpovědnost (živnostník, umělec, lékař apod.),
- obchodní společnosti, družstva a jiné právnické osoby.

Obchodní společnosti dělíme na 6 druhů, jimiž jsou:

- akciová společnost (a. s.),
- společnost s ručením omezeným (s. r. o.),
- komanditní společnost (k. s.),
- veřejná obchodní společnost (v. o. s.),
- evropská společnost (SE),
- evropské hospodářské zájmové sdružení (EHZS).

Společnost se zakládá společenskou smlouvou podepsanou všemi zakladateli nebo zakladatelskou smlouvou, případně zakladatelskou listinou, připouští-li obchodní zákoník, aby společnost založil jediný zakladatel (akciová společnost, společnost s ručením omezeným). Společenská smlouva společnosti s ručením omezeným a zakladatelská smlouva akciové společnosti musí mít formu notářského zápisu.²

Společnost vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku. Návrh na zápis

² BAIERL, Petr. *Vybrané kapitoly z obchodního a živnostenského práva*. 3. dopl. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2010.

do obchodního rejstříku musí být podán do 90 dnů od založení společnosti nebo od doručení průkazu živnostenského či jiného podnikatelského oprávnění. Není-li při založení obchodní společnosti výslovně určeno, že se zakládá na dobu určitou, platí, že byla založena na dobu neurčitou. Právní úkony týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku společnosti musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy; zákon stanoví, pro které úkony se vyžaduje forma notářského zápisu. Po vzniku společnosti nelze zrušit rozhodnutí, jímž se povoluje zápis společnosti do obchodního rejstříku, a nelze se domáhat určení, že společnost nevznikla. Neplatnost společnosti může prohlásit jenom soud.

Společnost zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku. Společnost zúčastněná na přeshraniční fúzi zaniká dnem zápisu přeshraniční fúze do obchodního rejstříku nebo do zahraničního obchodního rejstříku. Zániku společnosti předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace. Společnost se zrušuje:

- uplynutím doby, na kterou byla založena,
- dosažením účelu, pro který byla založena,
- dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato, dochází-li ke zrušení společnosti s likvidací,
- dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci,
- dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti, pokud dochází k zániku společnosti v důsledku fúze, převodu jmění na společníka nebo v důsledku rozdělení, jinak dnem, kdy bylo toto rozhodnutí přijato,
- zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.

Je-li společnost **zrušena s likvidací** nebo zbude-li po zrušení společnosti majetek, provede se likvidace podle obchodního zákoníku. Společnost vstupuje do likvidace ke dni, k němuž je zrušena. Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku a po dobu likvidace se užívá firma společnosti s dovětkem "v likvidaci". Při zrušení společnosti s likvidací je jmenován likvidátor, na kterého přechází působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti. Je-li jmenováno více likvidátorů a z jmenování nevyplývá nic jiného, má tuto působnost každý likvidátor. Likvidátora jmenuje statutární orgán společnosti, a pokud není likvidátor jmenován bez zbytečného odkladu, jmenuje ho soud. Likvidátorem může být

jen fyzická osoba. Při likvidaci společnosti na základě rozhodnutí soudu jmenuje likvidátora soud, který o zrušení společnosti rozhodl. Likvidátorem může být jmenován i bez jeho souhlasu některý ze společníků nebo statutární orgán anebo člen statutárního orgánu. Tyto osoby se nemohou vzdát své funkce. Mohou pouze požádat soud o odvolání z funkce likvidátora, nelze-li po nich spravedlivě požadovat, aby ji vykonávali.³

3. 2 Živnostenské podnikání

Oproti obecné úpravě podnikání uvedené v obchodním zákoníku vymezují podnikání i jiné právní předpisy, které v poměru k obecné právní úpravě představují úpravu zvláštní. Živnostenské podnikání představuje specifickou oblast podnikání v oblasti výroby, obchodu a poskytování služeb. Základním právním předpisem upravujícím živnostenské podnikání je zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon, ŽZ). Provozovat jakoukoliv činnost, která má charakter živnosti, lze pouze na základě živnostenského oprávnění. Jiné formy podnikatelské činnosti vyplývají ze zvláštních právních předpisů a jejich provozování je upraveno těmito předpisy. Jedná se zejména o činnosti vyloučené ze živnostenského zákona. Živnost může vykonávat jak subjekt zapisující se povinně do obchodního rejstříku (dále jen OR), např. společnost s ručením omezeným, akciová společnost, tak i subjekt, který se do OR zapisovat nemusí. Všechny tyto subjekty však musí mít k provozování činnosti dle živnostenského zákona živnostenské oprávnění. Živnostenským podnikáním je tedy nejen činnost podnikatele fyzické osoby (živnostníka), který není povinen se zapsat do obchodního rejstříku, ale i činnost obchodní společnosti, družstva, státního podniku a jiných osob, zapisujících se do OR a vykonávajících činnost, která má znaky živnosti. Živnost lze chápat v širším smyslu jako specifickou část podnikatelské činnosti vymezené obchodním zákoníkem nebo v užším smyslu definovanou živnostenským zákonem. Živností je tedy dle zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem. Tato definice vymezuje živnostenské podnikání pozitivně tím, že stanoví jeho znaky a dále pak živnostenský zákon definuje živnostenské podnikání negativně tak, že vymezuje činnosti, které jsou z živnostenského podnikání vyloučeny (např. lékaři, advokáti, znalci a tlumočníci atd.). Živnostenským podnikáním

³ Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, v platném znění.

neboli živností je tedy veškeré podnikání, které splňuje znaky uvedené v živnostenském zákoně a není z živnostenského podnikání tímto zákonem vyloučeno.

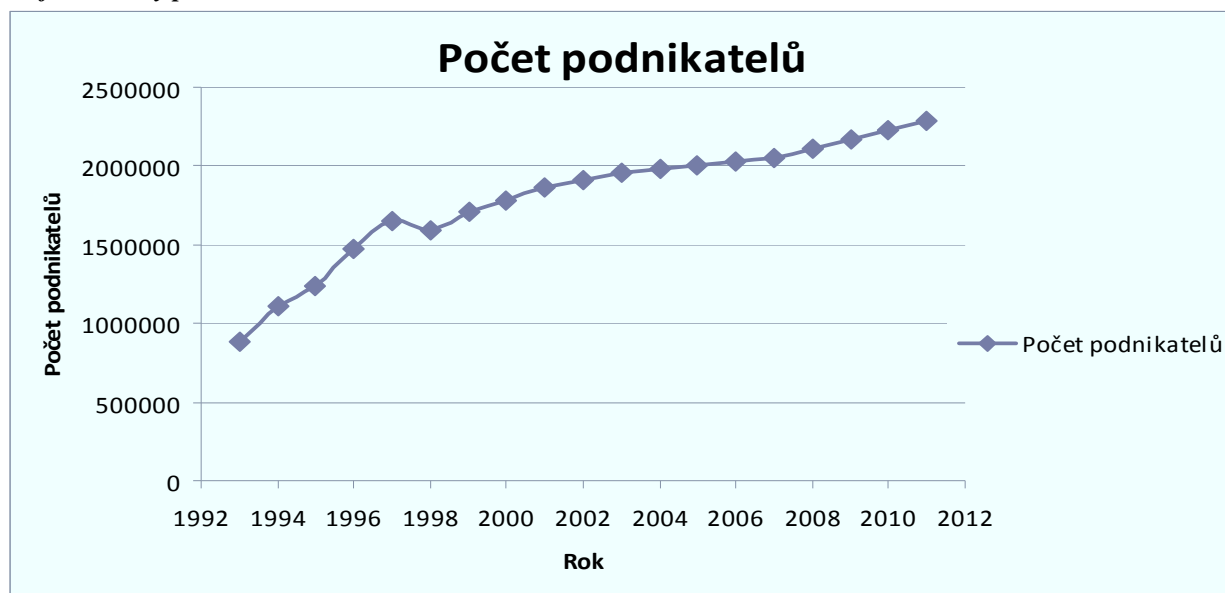
Živnostenský zákon blíže nespecifikuje jednotlivé **znaky živností**, a proto je nutné je chápat v jejich obvyklém smyslu a významu. Soustavností se rozumí výkon určité činnosti, který trvá určité časové období nebo se tato činnost pravidelně opakuje. Živností tedy nemůže být činnost jednorázová nebo nahodilá, i kdyby splňovala ostatní znaky uvedené v živnostenském zákoně. Je-li však činnost provozována sezónně, s úmyslem opakovat ji každoročně, je znak soustavnosti naplněn. Požadavek samostatnosti znamená, že osoba provozující živnost má živnostenské oprávnění, sama o své činnosti rozhoduje, práci si organizuje a zajišťuje v ekonomickém i právním smyslu. Znak samostatnosti není splněn, zaměstnává-li živnostník jinou osobu na základě živnostenského listu. Provozování živnosti vlastním jménem se rozumí, že podnikatel činí právní úkony při své podnikatelské činnosti pod svou obchodní firmou, názvem nebo pod svým jménem a příjmením, bez ohledu na to, zda ji vykonává sám podnikatel nebo prostřednictvím svých zaměstnanců, nebo jiných osob na základě smluvních vztahů. Obchodní firmou je název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku. Fyzická osoba nezapsaná v OR činí právní úkony pod svým jménem a příjmením a právnická osoba pod svým názvem. Provozování živnosti na vlastní odpovědnost znamená, že podnikatel odpovídá za své závazky v souvislosti s jeho podnikatelskou činností celým svým majetkem. U fyzických osob se jedná i o osobní majetek, u právnických osob o obchodní majetek. Touto odpovědností se rozumí odpovědnost podnikatele za dodržování právních předpisů a převzatých závazků a odpovědnost za výsledky podnikatelské činnosti. U znaku „za účelem dosažení zisku“ není rozhodující, pro jaké účely bude zisk použit. Není také rozhodující, zda bude zisku skutečně dosaženo, ale postačí, že podnikající subjekt chtěl zisku dosáhnout. Všechny tyto znaky musí být splněny současně. Poslední podmínkou, kterou musí činnost splňovat, aby se jednalo o živnost, je, aby činnost byla vykonávána za podmínek stanovených živnostenským zákonem, s čímž souvisí negativní vymezení výčtem činností, které nejsou živnostmi, i když splňují všechny znaky živností. Jedná se zejména o činnosti vyhrazené zvláštními zákony státu, činnosti související se správou a využíváním výsledků duševní tvůrčí činnosti, profesní činnosti vybraných fyzických osob v rozsahu zvláštních zákonů a specifické činnosti upravené zvláštními zákony.⁴

⁴ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010*

Malý počet živnostníků (obdobně samostatně hospodařících rolníků) existoval i před rokem 1989, další lidé pracovali ve službách a drobné výrobě na základě povolení národního výboru vedle svého zaměstnání. V roce 1990 byl přijat zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, platný až do 31. 12. 1991, kdy byl nahrazen živnostenským zákonem.

Počet podnikatelů podnikajících na základě živnostenského zákona od účinnosti tohoto zákona postupně stále roste. V roce 1993 bylo na území ČR 889 857 podnikatelů podnikajících na základě živnostenského oprávnění a v roce 2011 bylo těchto podnikatelů již 2 293 241. Za 19 let tedy došlo k nárůstu počtu podnikatelů v ČR o 1 403 384. V následujícím grafu č. 3.1 můžeme vidět rostoucí trend počtu podnikatelů v ČR. Do roku 1997 se počet podnikatelů zvyšoval rychleji, v roce 1998 došlo k mírnému snížení počtu podnikatelů a od tohoto roku se jejich počet stále mírně zvyšuje.

Graf 3.1: Počty podnikatelů v ČR v letech 1993 - 2011

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pod_stat.html. Vlastní zpracování 23. 6. 2012.

Níže uvedená tabulka znázorňuje počty podnikatelů v jednotlivých krajích ČR, a to jak jejich celkový počet, tak také počty fyzických osob (FO), právnických osob (PO) a zahraničních osob (ty zahrnují jak fyzické, tak i právnické zahraniční osoby) a také počet podnikatelů na 1000 obyvatel.

Tabulka 3.1: Počty podnikatelů v jednotlivých krajích ČR k 31. 12. 2011

	Podnikatelé celkem	Fyzické osoby	Právnícké osoby	Cizinci	Podnikatelé na 1000 obyvatel
Hlavní město Praha	439 431	309 671	129 760	28 437	348,17
Jihomoravský	252 828	211 891	40 937	9002	218,53
Jihočeský	134 514	120 271	14 243	3727	210,48
Karlovarský	66 618	59 246	7372	5739	217,03
Královéhradecký	225 071	103 750	121 321	3289	209,05
Liberecký	101 291	91 093	10 198	3428	229,95
Moravskoslezský	216 346	190 987	25 359	4411	174,41
Olomoucký	117 699	105 263	12 436	2169	183,46
Pardubický	97 386	87 368	10 018	2610	188,24
Plzeňský	122 160	108 510	13 650	7511	213,37
Středočeský	271 100	242 534	28 566	11 123	212,37
Ústecký	147 709	131 865	15 844	7540	176,68
Vysočina	89 233	80 920	8313	2092	173,47
Zlínský	121 044	106 954	14 090	1981	205,25
Celkem v ČR	2 402 430	1 950 323	452 107	93 059	217,4

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pod_stat.html. Vlastní zpracování 23. 6. 2012.

Z celkového počtu podnikatelů (jak v celé ČR, tak i v jednotlivých krajích) převažují podnikatelé fyzické osoby, které se podílí 81 % na celkovém počtu všech podnikatelů. Právnícké osoby tvoří oproti fyzickým osobám pouze malou část (19 %) z celkového počtu osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění. Co se týká podílu českých a zahraničních podnikatelů, jednoznačně převažují osoby české, kterými jsou fyzické osoby mající bydliště na území ČR a právnícké osoby mající sídlo na území ČR. Zahraniční osoby, tj. fyzické osoby, které nemají na území ČR bydliště a právnícké osoby, které nemají na území ČR sídlo, tvoří pouze 4 % z celkového počtu osob podnikajících v ČR na základě živnostenského oprávnění.

Srovnáním celkového počtu podnikatelů (fyzických i právnických osob) v jednotlivých krajích ČR bylo zjištěno, že nejvyšší počet osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění (dále jen podnikatelů) je v Hlavním městě Praze, a to 18 % z celkového počtu těchto osob v ČR. V Jihomoravském a Středočeském kraji podniká na základě živnostenského oprávnění 11 % podnikatelů, v Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji je to 9 % podnikatelů, v Ústeckém a Jihočeském kraji 6 %, ve Zlínském, Olomouckém a Plzeňském

kraji je to 5 %, v krajích Vysočina, Pardubickém a Libereckém 4 % a v kraji Karlovarském 3 % z celkového počtu podnikatelů.

Průměrný počet podnikatelů přepočtených na 1000 obyvatel celé ČR je 217,4. Z tabulky vyplývá, že v tomto ukazateli je vysoce nadprůměrné Hlavní město Praha, kde počet podnikatelů přepočtených na 1000 obyvatel činí 160 % průměrné relace v ČR. Mírně nad celkovým průměrem v ČR jsou dále jen dva kraje, a to Liberecký 106 % a Jihomoravský 100,5 %. Naopak nejnižší počet podnikatelů na 1000 obyvatel najdeme v Kraji Vysočina, Moravskoslezském a Ústeckém, kde činí počet podnikatelů přepočtených na 1000 obyvatel cca 80 % průměrné relace v ČR.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (MPO), které je provozovatelem živnostenského rejstříku, registrovalo ke konci roku 2011 přes 2,4 miliónu podnikatelů, z nichž necelé 2 milióny tvoří fyzické osoby. Z analýz Českého statistického úřadu (ČSÚ) však vyplývá, že ve více než polovině případů jde o neaktivní subjekty, které fakticky nepodnikají (nemají v dané době žádný obrat, neplatí sociální pojištění) a existují prakticky je papírově, neboli v ekonomických registrech. Podle ČSÚ jejich množství přesahuje 1,2 miliónu. Skutečnost, že reálně podnikajících subjektů je méně než naznačují statistiky ze živnostenského rejstříku, dokazují například i statistiky České správy sociálního zabezpečení, dle které v ČR podnikalo v loňském roce necelý 1 milión fyzických osob. Samo MPO, jako provozovatel živnostenského rejstříku, připouští poměrně vysoký počet neaktivních podnikatelů. Navzdory nepřesnosti statistik se však domnívá, že počet podnikatelů v ČR stabilně stoupá a tento vzestup se dá předpokládat i do budoucna. Podle MPO je jedním z předpokladů růstu počtu podnikatelů, snaha vlády o odstraňování administrativní zátěže podnikatelů a celkové zlepšování podnikatelského prostředí. K nejzásadnějším novelám živnostenského zákona, vedoucím ke snížení administrativní zátěže podnikatelů patří tři následující zákony.⁵

Zákon č. 214/2006 Sb., (nabyt účinnosti dne 1. 8. 2006), kterým bylo podnikatelům umožněno spolu s podáním vůči živnostenskému úřadu získat od pracovníků ŽÚ informace o povinnostech vůči dalším institucím a namísto také podat přihlášky či oznámení vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce. Právníkům osobám odpadla povinnost prokazovat právní důvod pro užívání prostor, ve kterých je umístěno sídlo nebo organizační složka, pokud je již tato adresa zapsána v OR

⁵ Podnikatel.cz: [online]. Dostupné z [www: http://www.podnikatel.cz/clanky/pocet-podnikatelu-mpo-statistiky/](http://www.podnikatel.cz/clanky/pocet-podnikatelu-mpo-statistiky/).

a fyzickým osobám byla zrušena povinnost dokládat k ohlášení živnosti či žádosti o koncesi výpis z rejstříku trestů (tento výpis si ŽÚ vyžaduje úředním postupem).

Zákon č. 130/2008 Sb. (nabyl účinnosti dne 1. 7. 2008) byl nejpřevratnější novelou v oblasti živnostenského podnikání. Tímto zákonem došlo ke zrušení místní příslušnosti ŽÚ a podnikatelům bylo umožněno učinit podání vůči ŽÚ na kterémkoliv obecním ŽÚ nebo kontaktním místě veřejné správy, a učinit podání i v elektronické podobě, opatřené zaručeným elektronickým podpisem. Významnou změnou bylo zavedení jedné živnosti volné a nové pojetí rozsahu oprávnění k této živnosti, kdy podnikatel je oprávněn k výkonu všech činností uvedených v příloze č. 4 ŽZ, bez ohledu na obor činnosti živnosti volné uvedený v ohlášení živnosti. Byla zrušena povinnost podnikatele mít v provozovně pro účely kontroly průkaz živnostenského oprávnění. V neposlední řadě došlo k výraznému snížení správních poplatků za ohlášení živnosti a žádost o koncesi. Na rozdíl od dřívější úpravy, kdy byla zpoplatněna každá ohlašovaná živnost, byl zaveden správní poplatek za „ohlášení“ bez ohledu na počet ohlašovaných živností. K výraznému snížení finančních nákladů podnikatelů přispělo zavedení jedné volné živnosti (jeden správní poplatek za všechny obory živnosti volné namísto dosavadního zpoplatnění každé jednotlivé volné živnosti).

Zákon č. 169/2012 Sb. (nabyl účinnosti dne 30. 6. 2012), kterým byla rozšířena možnost oznamovat změny údajů prostřednictvím živnostenských úřadů. Podnikatel nyní může prostřednictvím Centrálního registračního místa (viz str. 25) podávat nejen přihlášku nebo jiná oznámení vůči dalším orgánům státní správy, ale oznamovat i všechny změny údajů související s plněním povinností vůči těmto orgánům, bez ohledu na to, zda se zároveň jedná o podání vůči ŽÚ podle živnostenského zákona. Dále byla touto novelou zrušena povinnost označovat provozovny identifikačním číslem provozovny a podnikatelům bylo umožněno oznámit živnostenskému úřadu, že adresa místa podnikání podnikatele bude při případné změně bydliště vždy shodná s adresou jeho bydliště. Podnikatel pak již nemusí oznamovat živnostenskému úřadu změnu místa podnikání, ta bude provedena ŽÚ automaticky se změnou adresy bydliště, kterou se ŽÚ dozvěděl z centrálních registrů.⁶

Obyvatelstvo v ČR můžeme podle ekonomické aktivity rozdělit na ekonomicky aktivní (to jsou zaměstnaní a nezaměstnaní) a ekonomicky neaktivní (tj. nepracující důchodci, ostatní s vlastními příjmy, osoby v domácnosti, děti, žáci, studenti, učni). Skupinu zaměstnaných dále

⁶ Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v platném znění.

dělíme na zaměstnance, podnikatele se zaměstnanci, podnikatele bez zaměstnanců, členy družstev, spolupracující osoby, pracující studenty a učně, pracující důchodce a ženy na mateřské dovolené. Z výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 vyplývá, že z celkového počtu obyvatel ČR je asi 49 % ekonomicky aktivních (44 % jsou zaměstnaní a 5 % nezaměstnaní). Z celkového počtu zaměstnaných osob tvoří 78 % zaměstnanci a 17 % podnikatelé (podnikající bez zaměstnanců i se zaměstnanci). Podíl zaměstnanců a podnikatelů však nelze určit přesně, neboť určitá část osob je zároveň zaměstnancem i podnikatelem nebo podnikajícím důchodcem či studentem. Následující tabulka přibližuje počty obyvatel ČR dle jejich ekonomické aktivity v jednotlivých krajích a celé ČR.

Tabulka 3.2: Počty obyvatel dle ekonomické aktivity v jednotlivých krajích ČR k 26. 3. 2011

	Ekonomicky aktivní	Zaměstnaní	Zaměstnanci	Podnikatelé - fyzické osoby
Hlavní město Praha	644 643	600 730	439 646	128 259
Jihočeský	307 130	280 844	218 996	46 146
Jihomoravský	572 019	511 844	400 826	84 920
Karlovarský	139 871	123 100	94 730	19 253
Královéhradecký	260 819	238 986	185 042	39 355
Liberecký	208 512	185 944	142 218	31 438
Moravskoslezský	575 689	504 301	408 692	67 397
Olomoucký	303 992	268 013	214 243	40 010
Pardubický	246 779	224 590	178 258	33 776
Plzeňský	278 674	255 278	202 566	38 523
Středočeský	639 851	587 539	449 640	104 898
Ústecký	377 298	325 987	258 158	45 786
Vysočina	243 720	220 743	176 727	32 765
Zlínský	281 576	252 815	198 481	41 563
Celkem v ČR	5 080 573	4 580 714	3 568 223	754 089

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/sldbvo>. Vlastní zpracování 17. 2. 2013.

3.3 Druhy živností a jejich členění

V základním členění rozlišujeme dva druhy živností, a to **živnosti ohlašovací a koncesované**. Zásadní rozdíl mezi živnostmi ohlašovacími a koncesovanými je ve způsobu vzniku oprávnění k provozování živnosti. U ohlašovacích živností vzniká oprávnění k provozování živnosti, splní-li ohlašovatel zákonem stanovené podmínky, dnem ohlášení živnosti. Výjimku

tvoří osoby povinně se zapisující do obchodního rejstříku, kterým vzniká oprávnění k provozování živnosti až dnem zápisu do OR. Naopak u koncesovaných živností je potřeba povolení (koncese) a tyto živnosti mohou být provozovány, až rozhodnutí o udělení koncese nabude právní moci. Povolení ke koncesované živnosti se uděluje formou správního rozhodnutí živnostenského úřadu – rozhodnutí o udělení koncese, kterým se provozování koncesované živnosti povoluje. Převážnou většinu živností tvoří živnosti ohlašovací, které se dále člení na živnosti řemeslné, vázané a živnost volnou.

Řemeslné živnosti jsou taxativně vymezeny v příloze č. 1 ŽZ. K získání živnostenského oprávnění k těmto živnostem je třeba splnit všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Všeobecnými podmínkami jsou: dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost a zvláštní podmínkou je odborná způsobilost získaná vyučením v oboru nebo jiným odborným vzděláním. Kvalifikace se prokazuje výučním listem nebo jiným dokladem o řádném ukončení učebního oboru nebo dokladem o řádném ukončení jiného stanoveného odborného vzdělání nebo dokladem vydaným na základě zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Tyto doklady mohou být nahrazeny dalšími doklady uvedenými v živnostenském zákoně. Těmito doklady jsou např. doklad o vyučení v příbuzném oboru a jednoroční praxi v oboru nebo doklad o řádném ukončení rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost (vydaný akreditovaným zařízením) nebo doklad o vykonání šestileté praxe v oboru. Praxí se rozumí výkon odborných činností náležejících do oboru nebo příbuzného oboru živnosti, zejména samostatné provozování živnosti v oboru nebo v příbuzném oboru, činnost osoby bezprostředně odpovědné za řízení činnosti, která je předmětem živnosti v oboru nebo činnost osoby vykonávající samostatné odborné práce odpovídající oboru živnosti. Obsah jednotlivých řemeslných živností je uveden v příloze č. 1 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. Jako příklad řemeslných živností lze uvést zednictví, hodinářství, kominictví, hostinskou činnost, kosmetické služby nebo opravy silničních vozidel.

Vázané živnosti jsou taxativně vymezeny v příloze č. 2 ŽZ. Podmínkou jejich provozování je kromě všeobecných podmínek, uvedených výše, odborná kvalifikace stanovená jmenovanou přílohou zákona nebo v návaznosti na tuto přílohu uvedená ve zvláštních právních předpisech. Například u vázané živnosti „Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence“ je stanovena odborná kvalifikace takto: vysokoškolské vzdělání a 3 roky praxe v oboru, nebo vyšší odborné vzdělání a 5 let praxe v oboru, nebo střední vzdělání s maturitní

zkouškou a 5 let praxe v oboru, nebo osvědčení o rekvalifikaci (vydané akreditovaným zařízením) a 5 let praxe v oboru. Dalšími vázanými živnostmi jsou například: geologické práce, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, provozování solárií, provozování autoškoly atd.

Podnikatelské činnosti, které mají charakter činnosti výrobní, obchodní nebo poskytující služby a nejsou uvedeny v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, nejsou z jeho působnosti vyloučeny a naplňují znaky živnosti, jsou živností volnou. **Volná živnost** je nazvána: „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ a jednotlivé obory činností živnosti volné jsou uvedeny v příloze č. 4 živnostenského zákona. Oborů činností živnosti volné je celkem 80. Jako příklad lze uvést např. výroba a zpracování skla, umělecko-řemeslné zpracování kovů, velkoobchod a maloobchod, zprostředkování obchodu a služeb, ubytovací služby, fotografické služby atd. Obsahově náplně jednotlivých oborů živnosti volné stanoví nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. Pro provozování živnosti volné je potřeba splnit pouze všeobecné podmínky provozování živnosti a prokazování odborné a jiné způsobilosti se nevyžaduje. Pro živnost volnou platí stejně jako u živností ostatních, že podnikatel je povinen dodržovat povinnosti vyplývající pro něj ze zvláštních právních předpisů nebo ze živnostenského zákona.

Koncesované živnosti jsou taxativně vymezeny v příloze č. 3 ŽZ. Mezi tyto živnosti jsou zahrnuty převážně činnosti, k jejichž provozování je potřebný souhlas jiného orgánu státní správy podle zvláštního zákona. Takzvaná koncese může být udělena pouze subjektu, který splňuje kromě všeobecných podmínek provozování živnosti také požadavky na odbornou způsobilost, která je upravena zvláštními předpisy uvedenými v příloze č. 3 ŽZ nebo samotnou přílohou, a byl mu udělen souhlas orgánu státní správy, který se k žádosti o koncesi vyjadřuje. Tímto orgánem je např. ministerstvo vnitra, krajské ředitelství policie, dopravní úřad apod. Pro některé koncesované živnosti např. „ostraha majetku a osob“ nebo „služby soukromých detektivů“ stanoví zákon ještě zvláštní podmínky, kterými jsou bezúhonnost všech zaměstnanců nebo spolehlivost ve smyslu tzv. lustračního zákona. Předmět podnikání u živností koncesovaných lze vymezit i částečně a je-li provozování živnosti vázáno na doklad vydaný zvláštním orgánem podle zvláštního právního předpisu, je rozsah živnostenského oprávnění vymezen uvedeným dokladem. Pokud je rozsah předmětu podnikání vymezen stanoviskem orgánu státní správy, který se vyjadřuje k žádosti o koncesi,

uvede se předmět podnikání v tomto rozsahu. Jako příklad koncesovaných živností můžeme uvést silniční motorovou dopravu, ostrahu majetku a osob, vedení spisovny nebo provozování pohřební služby.⁷

Počty živností podle jejich druhů v jednotlivých krajích ČR zobrazuje následující tabulka č. 3.3. Jedná se o počty vydaných živnostenských oprávnění. I když existuje jedna živnost volná, jsou živnostníci, kteří mají živnostenská oprávnění zároveň pro více živností (řemeslné, vázané, koncesované) a jak již bylo uvedeno výše, také takoví, kteří sice mají vydáno jedno či více živnostenských oprávnění, ale fakticky nepodnikají. Skutečný počet lidí živících se živnostenským podnikáním je tedy mnohem nižší než počet živností.

Tabulka 3.3: Počty živností v jednotlivých krajích ČR k 31. 12. 2011

	živnostenská oprávnění				
	živnosti volné	živnosti řemeslné	živnosti vázané	živnosti koncesované	živnosti celkem
Hlavní město Praha	394 590	102 134	55 039	20 936	572 699
Jihočeský	106 363	58 730	15 144	6 850	187 087
Jihomoravský	204 632	99 332	31 734	12 413	348 111
Karlovarský	53 601	26 477	7 339	3 420	90 837
Královéhradecký	91 225	51 991	13 502	5 719	162 437
Liberecký	80 569	41 560	11 409	4 439	137 977
Moravskoslezský	178 265	86 054	27 250	10 689	302 258
Olomoucký	92 016	50 985	14 011	6 319	163 331
Pardubický	77 059	45 158	11 359	5 191	138 767
Plzeňský	97 264	49 309	13 897	6 377	166 847
Středočeský	213 776	110 674	32 057	17 012	373 519
Ústecký	116 386	64 285	17 443	8 166	206 280
Vysočina	69 453	42 387	9 973	5 104	126 917
Zlínský	91 977	55 943	14 427	6 599	168 946
Celkem v ČR	1 867 176	885 019	274 584	119 234	3 146 013

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pod_stat.html. Vlastní zpracování 20. 6. 2012.

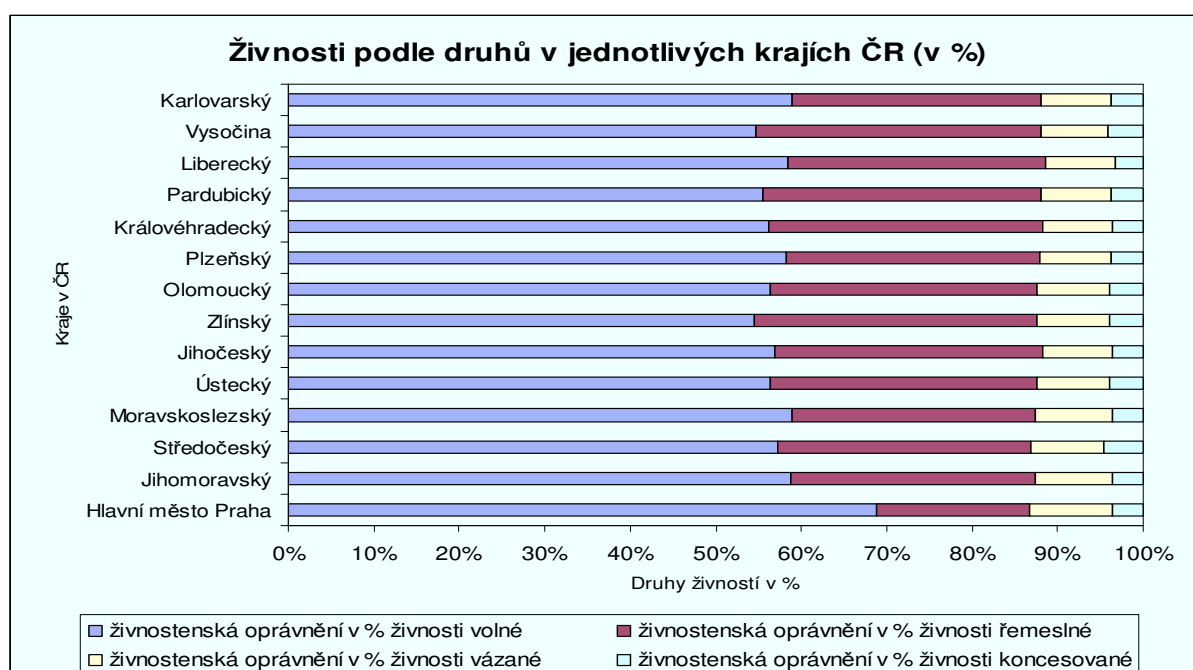
Největší počet vydaných živnostenských oprávnění má Hlavní město Praha s 18 % živností z celkového počtu živností v ČR, následuje Středočeský kraj s 12 %, Jihomoravský s 11 %, Moravskoslezský s 10 %, v Ústeckém kraji bylo vydáno 7 % z celkového počtu vydaných živnostenských oprávnění v ČR, v Jihočeském kraji 6 %, ve Zlínském, Olomouckém,

⁷ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010.*

Plzeňském a Královéhradeckém 5 %, v Pardubickém, v Libereckém kraji a v Kraji Vysočina bylo vydáno 4 % z celkového počtu vydaných živnostenských oprávnění v ČR a nejméně živnostenských oprávnění (3 %) bylo vydáno v Karlovarském kraji.

Z údajů uvedených v tabulce č. 2 lze dále odvodit procentuální zastoupení druhů živností v jednotlivých krajích ČR. Srovnáním % zastoupení jednotlivých druhů živností v jednotlivých krajích ČR bylo zjištěno, že ve všech krajích zcela převažuje živnost volná. Z čehož vyplývá, že v průměru 59 % ze všech vydaných živnostenských oprávnění v ČR, jsou živnostenská oprávnění k provozování živnosti volné, k jejímuž provozování není potřeba odborná způsobilost. Druhou největší skupinou živností jsou živnosti řemeslné, které tvoří v průměru 28 % z celkového počtu živnostenských oprávnění. Naproti tomu živnosti vázané a koncesované, tvoří pouze malou část z celkového počtu vydaných živnostenských oprávnění. Živností vázaných bylo ve sledovaném období průměrně v jednotlivých krajích jen 9 % a živností koncesovaných dokonce v průměru jen 4 %. Procentuální zastoupení jednotlivých druhů živností v krajích ČR znázorňuje následující graf č. 2.

Graf 3.2.: Druhy živností v jednotlivých krajích ČR v % k 31. 12. 2011

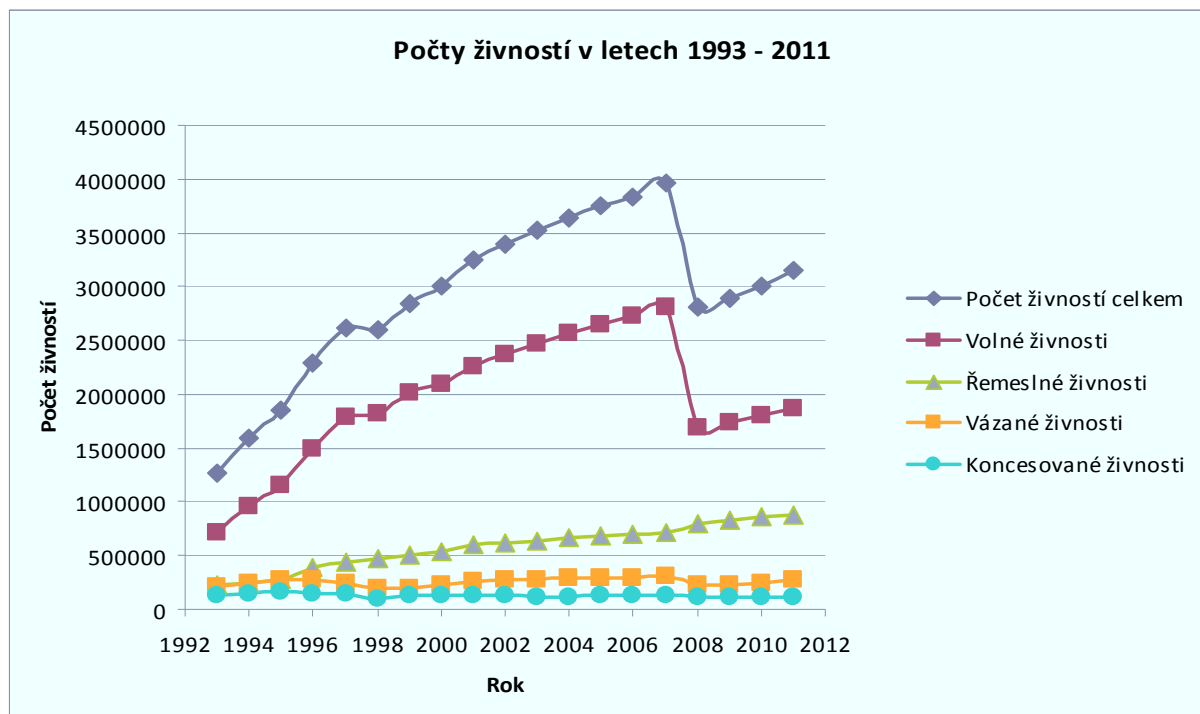

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pod_stat.html. Vlastní zpracování 20. 6. 2012.

Z uvedeného grafu vyplývá, že počty vázaných a koncesovaných živností v jednotlivých krajích ČR jsou vyrovnané, rozdíly mezi jednotlivými kraji můžeme pozorovat hlavně v podílu živností volných a řemeslných.

Celkový počet živnosti v ČR se od roku 1993, s mírným poklesem v roce 1998 postupně zvyšuje. Tento trend můžeme sledovat v následujícím grafu č. 3.3.

Graf 3.3: Počty živností v ČR v letech 1993 - 2011

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pod_stat.html. Vlastní zpracování 24. 6. 2012.

Zdánlivý velký propad počtu živností v roce 2008 není způsoben razantním úbytkem živností, ale legislativní změnou živnostenského zákona - zákonem č. 130/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tímto zákonem došlo ke sloučení všech volných živností (do této doby jich bylo cca 125) do jedné živnosti volné s názvem „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Jak můžeme vidět v grafu č. 3, křivka celkového počtu všech živností má stejný tvar jako křivka počtu volných živností, z čehož vyplývá, že úbytek celkového počtu živností byl způsoben změnou v chápání volné živnosti. V roce 2008 došlo také k mírnému snížení počtu vázaných živností, což bylo také způsobeno shora uvedenou novelou živnostenského zákona, kdy některé živnosti vázané se staly živnostmi řemeslnými (např. „montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení“, „montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny“ atd.) a některé živnosti vázané se sloučily, jako např. „projektová činnost ve výstavbě“ a „projektování jednoduchých a drobných staveb“. Počet živností koncesovaných je ve sledovaném období

stále téměř vyrovnaný a u živností řemeslných se jejich počet postupně zvyšuje (v roce 1993 bylo celkem v ČR 224947 řemeslných živností a v roce 2011 už 885019).

3.4 Živnostenské úřady, JKM a CRM

Od 1. 1. 1992 do 31. 12. 2002 byly živnostenskými úřady:

1. okresní živnostenské úřady, kterými byly samostatné referáty okresních úřadů,
2. obecní živnostenské úřady, kterými byly samostatné odbory pověřených obecních úřadů,
3. na území hlavního města Prahy samostatné živnostenské odbory pověřených úřadů městských částí,
4. na území hlavního města Prahy samostatný živnostenský odbor Magistrátního úřadu hlavního města Prahy,
5. Živnostenský úřad České republiky, jehož působnost vykonávalo Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu ČR (ŽÚ jako samostatná instituce – organizační složka státu – nebyl zřízen).

Okresní živnostenské úřady vykonávaly činnosti v rozsahu stanoveném zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), týkající se koncesovaných živností, živností ohlašovacích řemeslných a vázaných, rozhodovaly o odvolání proti rozhodnutí obecních živnostenských úřadů a vedly živnostenský rejstřík. Obecní živnostenské úřady vykonávaly činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, týkající se živností ohlašovacích volných. Na území hlavního města Prahy vykonávaly působnost okresních a obecních živnostenských úřadů samostatné živnostenské odbory pověřených úřadů městských částí. Samostatný živnostenský odbor Magistrátního úřadu hlavního města Prahy rozhodoval o odvolání proti rozhodnutím samostatných živnostenských odborů pověřených úřadů městských částí, koordinoval jejich činnost a vedl živnostenský rejstřík.

Živnostenský úřad České republiky vedl ústřední evidenci všech podnikatelů, kterým byla vydána koncesní listina nebo živnostenský list, rozhodoval o odvolání proti rozhodnutí okresního živnostenského úřadu; spolupracoval na úseku živnostenského podnikání s příslušnými orgány státní správy, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími.

Od 1. 1. 2003 jsou živnostenskými úřady:

1. obecní živnostenské úřady – kterými jsou odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy,
2. krajské živnostenské úřady - kterými jsou odbory krajských úřadů a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy,
3. Živnostenský úřad České republiky – tento úřad není dosud zřízen a jeho působnost vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

Obecní živnostenské úřady (OŽÚ) vykonávají činnosti v oblasti živností koncesovaných, ohlašovacích řemeslných, vázaných a volné živnosti. Přijímají ohlášení či žádosti o koncesi, vydávají výpisy ze živnostenského rejstříku, rozhodují o udělení koncese a následně vydávají výpisy, provádějí změny živnostenských oprávnění atd. Jsou též oprávněny provádět živnostenskou kontrolu a ukládat pokuty za porušení povinností daných živnostenským zákonem. OŽÚ mohou kontrolovat a sankcionovat neoprávněné podnikání fyzických a právnických osob, kontrolovat dodržování povinností daných podnikateli živnostenským zákonem a zvláštními právními předpisy a sankcionovat jejich případné porušení. OŽÚ jsou také centrálním registračním místem a přijímají od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění přihlášky k registraci nebo oznámení podle zákona o správě daní a poplatků (od 1. 1. 2011 daňového řádu), oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení, oznámení o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení a oznámení a hlášení vůči zdravotním pojišťovnám. Obecní živnostenský úřad provozuje živnostenský rejstřík a plní funkci jednotného kontaktního místa.

Krajské živnostenské úřady vykonávají řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost, a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst, vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. Rozhodují o odvolání proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů, spolupracují na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími a jsou provozovatelem živnostenského rejstříku.

Živnostenský úřad České republiky zpracovává koncepce v oblasti živnostenského podnikání, vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům; může nařídit živnostenským úřadům provedení živnostenské kontroly, v zákonem stanovených případech rozhoduje jako správní orgán první instance,

rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů, je správcem živnostenského rejstříku, spolupracuje na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími a je oprávněn vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření.⁸

Centrální registrační místo a jednotné kontaktní místo

Během zakládání živnosti musel dříve podnikatel vyplnit postupně na živnostenském úřadu, finančním úřadu a správě sociálního zabezpečení nejméně čtyři formuláře. Často byl jejich počet vyšší, zejména měl-li živnostník zaměstnance a příjem z podnikání byl jeho hlavním příjmem. V krajním případě se mohl počet formulářů vyšplhat k osmi. S formuláři, které mnohdy obsahovaly totožné údaje, musel jednotlivé úřady obejít sám podnikatel.

Od 1. srpna 2006 jsou na obecních živnostenských úřadech zřízena **Centrální registrační místa** (CRM), kde může podnikatel zároveň při podání žádosti o koncesi nebo ohlášení živnosti učinit oznámení i vůči dalším správním úřadům – finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce. K tomuto oznámení je zaveden tzv. Jednotný registrační formulář (JRF). Pro podnikatele tato úprava přináší podstatné zjednodušení a časovou úsporu, neboť bylo odstraněno opakované vyplňování identifikačních údajů na každém úřadu zvlášť. Využití služeb CRM podnikatelem není jeho povinností, ale nabízenou možností. Pokud se podnikatel rozhodne jednat přímo s ostatními úřady, může tak i nadále učinit. Od 1. 10. 2008 mají podnikatelské subjekty možnost vytvářet elektronické podání JRF na svém počítači a odesílat jej přímo do centrální elektronické podatelny Živnostenského rejstříku. Aplikace k vytvoření a odeslání podání JRF je k dispozici zdarma na veřejném webu Živnostenského rejstříku na adrese www.rzp.cz, a to včetně příručky s popisem možností využití, instalace, vyplnění a odeslání. Příslušný živnostenský úřad, který bude podnikatelem označen, zpracuje podání v informačním systému Registru živnostenského podnikání (IS RŽP). Na obecních živnostenských úřadech je možné požádat pracovníky OŽÚ o vyplnění elektronického formuláře (v tomto případě podnikatel formulář po vytištění pouze podepisuje).⁹

Na konci roku 2009 nabyl účinnosti zákon č. 222/2009 Sb. o volném pohybu služeb a ve smyslu tohoto zákona se vybrané živnostenské úřady staly **jednotným kontaktním**

⁸ Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech.

⁹ ZICHOVÁ, Jaroslava. *Živnostenské podnikání*. 1. vydání Ostrava: Key Publishing, 2008. str. 138 – 141.

místem (JKM) pro poskytovatele přeshraničních služeb. Poskytovatelem služby je osoba nabízející nebo poskytující službu, která je usazena na území členského státu EU, jiného státu tvořícího EHP a Švýcarské konfederace. Přeshraničním poskytováním služby je dočasné nebo příležitostné poskytování služby na území jiného členského státu než státu, ve kterém je poskytovatel usazený. Hlavním účelem zřízení JKM je usnadnění procesu vstupu do podnikání. JKM poskytují mnoho informací týkajících se vstupu do podnikání a předávají podání kompetentním orgánům, které jsou oprávněny o nich rozhodovat. Jednotným kontaktním místem se na území ČR stalo 15 obecních živnostenských úřadů. JKM se nachází na městských úřadech (magistrátech) v Brně, Černošicích, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Jihlavě, Karlových Varech, Liberci, Ostravě, Olomouci, Pardubicích, Plzni, Ústí nad Labem a ve Zlíně a na úřadech městských částí v Praze 1, v Praze 7. Tato JKM začala vykonávat svoji činnost od 1. 1. 2010. Jednotná kontaktní místa mají povinnost informovat poskytovatele služeb o záležitostech spojených se získáním oprávnění k poskytování určité služby. Tyto informace jsou pro poskytovatele služeb přístupné také na webovém portále, který provozuje MPO i v anglickém jazyce. Vedle informací nezbytných pro získání oprávnění k poskytování služby JKM také informují o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů a o možnostech řešení sporů a podávají informace týkající se ochrany spotřebitele v jiných členských státech. Dále od podnikajících osob přijímají a předávají příslušným správním orgánům oznámení a hlášení učiněná na základě jiného právního předpisu (finančním úřadům, ČSSZ, úřadům práce, zdravotním pojišťovnám atd.)¹⁰

Organizační uspořádání živnostenských úřadů v ČR

V České republice působí v současné době 14 krajských živnostenských úřadů a 228 obecních živnostenských úřadů (205 v obcích s rozšířenou působností - ORP a 23 v Praze). Krajské živnostenské úřady jsou součástí krajských úřadů, jsou tedy lokalizovány v krajských městech a v hlavním městě Praze jako součást Magistrátu hl. m. Prahy. Obecní živnostenské úřady jsou zřízeny v obcích s rozšířenou působností jako součásti jejich městských úřadů (magistrátů) a na území hlavního města Prahy jako součásti jednotlivých úřadů městských částí. Průměrně jsou v jednotlivých okresech 2 až 3 živnostenské úřady.¹¹

Současná organizační struktura živnostenských úřadů v ČR podle mého názoru nezajišťuje efektivní výkon státní správy na úseku živnostenského podnikání. Přesto, že zákon

¹⁰ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi. 8. aktualit. vyd. Olomouc: ANAG, 2010, str. 107 – 111.*

¹¹ Český informační server [online]. [cit. 15. 12. 2012]. Dostupné z WWW: <http://urady.statnisprava.cz/>.

č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech stanoví, že živnostenskými úřady jsou odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a odbory krajských úřadů, v poslední době dochází často ke slučování živnostenských úřadů s jinými odbory (např. přestupky, dopravní agenda apod.) nebo je živnostenským úřadům ponechán jejich název, ale je jim svěřeno mnoho dalších činností, jak v přenesené tak i v samostatné působnosti ORP, které nesouvisí s výkonem živnostenské správy. Hlavním důvodem tohoto trendu je, že stávající pracoviště jsou malá (malé správní obvody ORP) a samostatný odbor je z hlediska uspořádání obecních úřadů neefektivní.¹²

¹² ERMISOVÁ, Dita. *Organizace a fungování živnostenských úřadů*. Ostrava 2011. Bakalářská práce. VŠB – TUO, Ekonomická fakulta, Katedra veřejné ekonomiky.

4 Srovnání živnostenského podnikání v ČR a SR

Právní úprava podnikání v sousedním *Slovensku* je velmi podobná úpravě v České republice. Podnikání je zde definováno v podstatě stejně jako u nás a podle platných právních předpisů je možné založit tyto druhy obchodních společností: podnik jednotlivce – obdoba české OSVČ, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, akciová společnost, společnost s ručením omezeným, družstvo, státní podnik, tiché společenství, sdružení osob za účelem podnikání, konsorcium.

4.1 Živnostenské úřady na Slovensku

Státní správu v živnostenském podnikání na Slovensku vykonávají živnostenské úřady, kterými jsou odbory živnostenského podnikání obvodních úřadů (je zde 50 živnostenských úřadů) a Ministerstvo vnitra Slovenské republiky. Obvodní úřady na Slovensku stejně jako v ČR obecní živnostenské úřady vykonávají působnost živnostenského úřadu v prvním stupni, zapisují do informačního systému živnostenského podnikání podnikatele, kterým bylo vydáno živnostenské oprávnění a také plní úkoly jednotného kontaktního místa. Jednotné kontaktní místo je na rozdíl od ČR zřízeno na všech obvodních úřadech. Tato jednotná kontaktní místa vykonávají obdobné činnosti jako v ČR JKM a CRM.

Jednotná kontaktní místa (JKM) na Slovensku vznikla 1. října 2007 a od 1. června 2010 došlo k rozšíření jejich služeb o služby pro zájemce o vznik oprávnění k podnikání podle zvláštních předpisů. Od 1. ledna 2012 funguje na Slovensku jedno elektronické JKM, které poskytuje podrobné informace o podmínkách vstupu do podnikání a umožňuje elektronicky požádat o vznik oprávnění k podnikání prostřednictvím Ústředního portálu veřejné správy SR. JKM byla na Slovensku založena za účelem poskytnutí pomoci podnikatelům při vyřizování oprávnění k podnikání a při výkonu jejich podnikatelské činnosti a také s cílem zefektivnit administrativu v oblasti vyřizování podnikatelských oprávnění. JKM mají tři hlavní funkce:

1. poskytují informace související s přístupem k podnikání a s výkonem podnikání (např. poskytují informace o tom jak získat oprávnění k podnikání, poskytují kontakty na orgány, které rozhodují ve věcech podnikání a poskytování služeb podle zvláštních předpisů atd.),
2. přijímají údaje a doklady potřebné při zahájení podnikání (např. ohlášení živnosti, údaje, doklady a správní poplatky vyžadované podle zvláštních předpisů pro účely předložení žádosti o oprávnění k podnikání na základě jiného než živnostenského

oprávnění údaje potřebné k registraci daňového subjektu, údaje potřebné k přihlášení do systému zdravotního pojištění, údaje a doklady včetně soudních poplatků vyžadované podle zvláštního předpisu pro účely zápisu do obchodního rejstříku atd.),

3. zasílají přijaté údaje a doklady kompetentním orgánům (přijaté údaje a doklady vyžadované k získání oprávnění k podnikání podle zvláštních předpisů bezodkladně zasílá v elektronické podobě orgánu příslušnému k rozhodování o udělení oprávnění, ostatní údaje zasílá po vzniku živnostenského oprávnění nebo po přijetí informace o vzniku oprávnění k podnikání na základě zvláštního předpisu daňovému úřadu, zdravotní pojišťovně a registrovanému soudu).

Ministerstvo vnitra SR, jako ústřední orgán státní správy pro živnostenské podnikání řídí a kontroluje výkon státní správy v živnostenském podnikání, zabezpečuje jednotný informační systém v živnostenském podnikání, zabezpečuje zvyšování odbornosti zaměstnanců obvodních úřadů v živnostenském podnikání, spolupracuje se Slovenskou živnostenskou komorou, rozhoduje o uznání odborné praxe a odborné kvalifikace atd.¹³

4.2 Základní rozdíly v živnostenském zákoně ČR a SR

Přesto, že právní úprava živnostenského podnikání v ČR a SR se na první pohled jeví jako podobná, při bližším zkoumání najdeme mnoho rozdílů.

Základním právním předpisem upravujícím živnostenské podnikání na Slovensku je stejně jako v ČR zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikání (živnostenský zákon) (dále jen slovenský živnostenský zákon SZZ). **Definice živnosti** je na Slovensku stejná jako v České republice - živností je soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem. První rozdíly najdeme už v § 3, který stanoví, které činnosti nejsou živností. Stejně jako v ČR nejsou na Slovensku živnostmi činnosti vyhrazené zákonem státu, činnost lékařů, veterinářů, psychologů, činnosti vykonávané podle autorského zákona, činnost znalců a tlumočnicků, činnost bank a mnoho dalších. Na rozdíl od české úpravy jsou v § 3 SZZ uvedeny (tedy nejsou živnostmi) např. činnost osob zprostředkujících spotřebitelské úvěry, silniční motorová doprava (autobusová, nákladní, taxislužba atd.), provádění geologických prací, provozování soukromých bezpečnostních služeb a technických služeb na ochranu majetku a osob apod. Podnikání v těchto činnostech je upraveno zvláštními právními předpisy.

¹³ Ministerstvo vnitra SR. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.minv.sk/zivnostenske-podnikanie>.

Všeobecnými podmínkami provozování živnosti je na Slovensku stejně jako v ČR dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost (ta je také definována stejně). Na rozdíl od české úpravy musí všeobecné podmínky splňovat nejen fyzická osoba, ale i osoby, které jsou statutárním orgánem právnické osoby, a u podniku zahraniční osoby vedoucí tohoto podniku. Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou definovány stejně jako v ČR.

Průkazem živnostenského oprávnění je na rozdíl od ČR (kde je jím výpis z živnostenského rejstříku) osvědčení o živnostenském oprávnění nebo výpis z živnostenského rejstříku. Živnostenský úřad je povinen tento průkaz vydat (pokud byly splněny všechny podmínky) do tří pracovních dnů. V ČR je tato lhůta pětidenní. Významné rozdíly můžeme najít v ustanoveních týkajících se **odpovědného zástupce**. Stejně jako v ČR je i na Slovensku odpovědným zástupcem fyzická osoba, prostřednictvím které podnikatel zabezpečuje odborný výkon činnosti (řemeslné nebo vázané) v případě, že sám odbornou způsobilost nesplňuje, odpovědného zástupce musí na rozdíl od české úpravy také ustanovit fyzická osoba, která sice splňuje zvláštní podmínky provozování živnosti, ale nemá na území Slovenské republiky bydliště nebo povolený pobyt. Na rozdíl od české úpravy (kde postačí jakýkoliv smluvní vztah) musí být odpovědný zástupce na Slovensku v pracovním poměru k podnikateli (to neplatí, je-li jím manžel(ka), příbuzný v řadě přímé nebo sourozenec, u právnické osoby její společník nebo člen a u obce její starosta). Odpovědný zástupce musí mít bydliště nebo jiné oprávnění k pobytu na území Slovenské republiky, tato povinnost u českého odpovědného zástupce není vyžadována. Dalším velkým rozdílem oproti českému živnostenskému zákonu je, že pokud má podnikatel zřízených více provozoven, ve kterých provozuje řemeslnou nebo vázanou živnost, je povinen ustanovit jednoho případně více odpovědných zástupců pro každou provozovnu.. Pokud podnikatel fyzická osoba sám splňuje odbornou způsobilost, může úlohu odpovědného zástupce vykonávat osobně v jedné ze zřízených provozoven.

Definice **provozovny** je ve SZZ přesnější a podrobnější. Provozovnou je stejně jako v ČR prostor, kde je živnost vykonávána, ale na rozdíl české právní úpravy je zde uvedeno, co se za provozovnu nepovažuje. Za provozovnu se nepovažují prostory související s provozováním živnosti (např. sklad, garáž, místo podnikání FO a sídlo PO, vzorková prodejna, prostor pro příjem zakázek apod.) a technické a technologické zařízení určené k provozování živnosti nebo související s provozováním živnosti (např. stánky, pulty a přenosné zařízení na tržistiších, na jejichž zřízení není třeba stavební povolení, kolotoče,

houpačky, vozidla silniční motorové dopravy, sloužící k provozování živnosti, pojízdné prodejny, prodejní automaty atd.). Nejen provozovny, ale i prostory související s provozováním živnosti a technická a technologická zařízení určená pro provozování živnosti musí být označeny v souladu s SZZ. Oznamovací povinnost týkající se provozoven (zřízení a zrušení) se vztahuje i na sdružené provozovny (tj. prostor, ve kterém se provozuje výrobní živnost zahrnující soubor činností splňujících znaky samostatných živností v případě, že pracovní, technický nebo technologický postup prací na sebe navazuje nebo souvisí s výrobou finálního produktu) a také na sklady, výstavní prostory a vzorkové prodejny.

Slovenský živnostenský zákon rozlišuje **živnosti řemeslné, vázané a volné**. Na rozdíl od ČR zde neexistují živnosti koncesované, ke kterým vzniká živnostenské oprávnění až právní mocí rozhodnutí o udělení koncese. Všechny živnosti dle SZZ jsou tedy ohlašovacími živnostmi, kde živnostenské oprávnění vzniká ohlášením živnosti. Živnostmi řemeslnými jsou živnosti, kde je podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost získaná vyučením v oboru, živnostmi vázanými, živnosti, u kterých je podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost získaná jinak a volnými živnostmi jsou živnosti, u kterých není odborná způsobilost stanovena jako podmínka provozování živnosti.

Na rozdíl od českého živnostenského zákona, kde existuje od roku 2008 pouze jedna volná živnost a obory činností, náležející do živnosti volné, jsou taxativně uvedeny v příloze č. 4 živnostenského zákona, dle slovenského živnostenského zákona jsou **volnými živnostmi** ty živnosti, které nejsou uvedené v přílohách SZZ a jejich označení neodpovídá obsahu živností uvedených v těchto přílohách. Slovenská právní úprava tedy nestanovuje taxativní výčet živností volných, Ministerstvo vnitra Slovenské republiky však zveřejňuje na svých internetových stránkách seznam doporučených označení nejčastěji používaných volných živností a jejich obsahové vymezení. Ohlašovatel si tak může zvolit i jinou živnost, která není uvedena v tomto seznamu, musí však být dodržen požadavek určitosti a srozumitelnosti předmětu podnikání. Seznam volných činností je členěn do dvou částí, v první části jsou uvedeny souhrnné názvy volných živností a v druhé části jsou ke každé živnosti uvedeny další podmnožiny činností spadající pod danou volnou živnost. Jedná se o demonstrativní výčet nejčastějších činností v rámci dané volné živnosti (např. u živnosti výroba nápojů jsou uvedeny podobory: výroba nealkoholických nápojů, výroba ovocných a zeleninových nealko. nápojů sycených a nesycených, výroba minerálních nápojů, jejich úprava a stáčení, výroba čajových nápojů, plnění přírodních a minerálních vod z pramenů a studní, výroba vína (s obsahem alkoholu do 15%, výroba hroznového vína, výroba jablečného a ovocného vína).

Tento seznam slouží jako metodická pomůcka pro zájemce o získání živnostenského oprávnění v oboru volných živností, ale hlavně je určen pro zaměstnance živnostenských úřadů (v zájmu zabezpečení jednotného postupu při osvědčování podmínek provozování živností. Tento seznam mohou také využít ostatní orgány státní správy a další instituce veřejného i soukromého sektoru.

Zařazení jednotlivých činností v českém a slovenském živnostenském zákoně do živností řemeslných, vázaných a volných je u větší části činností podobné (jedná se zejména o živnosti řemeslné), ale u některých činností se naopak velice liší. Zásadní rozdíl je ve skutečnosti, že SZZ nezná koncesované živnosti. Činnosti, které jsou v ČR koncesovanými živnostmi jsou na Slovensku zařazeny buď do živností vázaných (např. Vývoj, výroba zbraní a střeliva, Výkon trhacích prací a ohňostrojných prací, Provozování cestovní kanceláře, Provozování pohřebišť, pohřební služby a krematoria, Organizování dražeb atd.) nebo jsou z živnostenského podnikání vyloučeny a jejich provozování je upraveno zvláštním právním předpisem (např. Silniční motorová doprava, Vnitrostátní veřejná vodní doprava, Výroba lihu, Provozování bezpečnostních služeb a služeb k ochraně majetku a osob atd.). Znatelné rozdíly můžeme pozorovat také v zařazení činností do živností volných (respektive v ČR do jednotlivých oborů živnosti volné). Z tohoto pohledu se slovenský živnostenský zákon jeví jako přísnější, neboť řada činností, které jsou dle českého živnostenského zákona zařazeny do živnosti volné (není tedy potřeba pro získání oprávnění k provozování těchto činností prokazovat žádnou odbornou způsobilost), jsou dle slovenského živnostenského zákona zařazeny mezi živnosti vázané (k získání oprávnění je nutno prokázat odbornou způsobilost). Jedná se například o Vyučování v oboru cizích jazyků, Překladatelské a tlumočnické služby, Vyučování v oboru umění, Činnost odborného lesního hospodáře, Provozování cestovní agentury, Průvodcovská činnost v cestovním ruchu, Realitní činnost, Zasílatelství apod.¹⁴

Na území Slovenské republiky je možné poskytovat služby i bez nutnosti usazení nebo zřízení provozovny. Jedná se o **dočasné poskytování služeb** na základě platného oprávnění k poskytování stejných služeb vydaného ve státě usazení. Přeshraniční poskytování služeb bylo na Slovensku stejně jako v ostatních členských státech EU a EHP výrazně zjednodušené díky směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu.

Každý poskytovatel služeb, který je usazený v některém z členských států EU a EHP může na Slovensku poskytovat služby přeshraničním způsobem bez nutnosti splnit podmínky dané vnitrostátními předpisy. Existují však určitá omezení vyplývající z národní legislativy. Jedná

¹⁴ Zákon č. 455/1991 Zb. zákon o živnostenském podnikání.

se zejména o oznamovací povinnost přeshraničních poskytovatelů služeb, kteří musí spolu s oznámením o přeshraničním poskytování služeb předložit i zákonem stanovené doklady příslušnému autorizovanému orgánu v SR, kterým je obvodní živnostenský úřad v postavení JKM, v jehož územním obvodu bude daná služba poskytnutá poprvé. Oznamovací povinnost je nutné splnit nejpozději v den, který předchází prvnímu skutečnému poskytování oznamované služby a týká se jen poskytování takových služeb, které jsou dle podmínek živnostenského podnikání v SR kvalifikované jako regulované, tj. řemeslné nebo vázané živnosti. Při přeshraničním poskytování služeb se nevyžaduje uznání odborné kvalifikace. K dokladům, které je potřeba doložit spolu s oznámením o poskytování přeshraničních služeb patří: doklad o oprávnění poskytovat služby vydaný autorizovaným orgánem členského státu (musí být přeložen do slovenského jazyka, nejde-li o doklad v českém jazyce), doklad o odborné kvalifikaci odpovědné osoby, doklad o tom, že poskytování služeb není přeshraničnímu poskytovateli zakázáno, doklad o vykonání 2 leté odborné praxe v posledních 10-ti letech (v případě, že bude poskytovat službu, která je v SR regulovaná a v členském státě jeho usazení je neregulovanou činností) a kopii dokladu totožnosti.

Vzhledem k tomu, že na Slovensku patří mezi regulované živnosti i činnosti, které jsou v ČR součástí neregulované živnosti volné jsou poskytovatelé přeshraničních služeb na Slovensku povinni plnit oznamovací povinnost častěji než v ČR.¹⁵

4.3 Správní poplatky na úseku živnostenského podnikání v ČR a SR

Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, v platném znění upravuje v **českém právním řádu** správní poplatky a výkon jejich správy, prováděné orgány výkonné moci a orgány územních samosprávních celků a orgány právnických osob vykonávajících působnost v oblasti státní správy. Předmětem poplatků je správní řízení upravené zvláštním právním předpisem a další činnost správního úřadu související s výkonem státní správy Úkony, které podléhají zpoplatnění, jsou vymezeny v jednotlivých položkách sazebníku poplatků, který tvoří přílohu k tomuto zákonu Sazebník v jednotlivých položkách dále obsahuje případné osvobození od poplatku, úkony, které nejsou předmětem poplatku, zmocnění správního úřadu při stanovení výše poplatku, popřípadě poznámky, které upravují podrobnosti k jednotlivým úkonům. Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která podala žádost nebo jiný návrh k provedení úkonu správnímu úřadu, nebo osoba v jejímž zájmu nebo věci byl úkon proveden. Poplatky na úseku živnostenského podnikání jsou

¹⁵ Ministerstvo vnitra SR. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.minv.sk/zivnostenske-podnikanie>.

uvedeny v položce 24 zákona o správních poplatcích.¹⁶

Ve slovenském právním řádu jsou správní poplatky upraveny zákonem č. 145/1995 Zb. o správních poplatcích. Tento zákon upravuje správní poplatky, které vybírají orgány státní správy, obce, státní archívy a zastupitelské úřady. Předmětem poplatků jsou úkony správních orgánů, které jsou uvedeny v sazebníku správních poplatků (sazebník je uveden v příloze tohoto zákona). Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která dala podnět k úkonu, nebo pro kterou se úkon uskutečňuje. Správní poplatky na úseku živnostenského podnikání jsou uvedeny v položce č. 148 zákona o správních poplatcích. Výnos ze správních poplatků je v ČR i na Slovensku příjmem rozpočtů obcí.¹⁷

Tabulka 4.1: Správní poplatky v ČR a SR

	Česká republika v Kč	Slovenská republika v €
Ohlášení živnosti / Vydání osvědčení	1000,- při vstupu do podnikání 500,- další ohlášení živnosti	15,- řemeslná a vázaná živnost 5,- volná živnost
Výpis z živn. rejstříku	20,- za stranu výpisu	3,- na jednoho podnikatele
Výpis / duplikát	20,- za stranu výpisu	6,- za jedno osvědčení
Schválení odp. zástupce / povolení výkonu fce OZ pro více než 1 provozovnu	500,-	6,-
Změna živ. oprávnění	100,-	3,-
Přerušení / pozastavení provozování živnosti	0,-	4,-

Zdroj: Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, v platném znění a <http://www.minv.sk/zivnostenske-podnikanie>. Vlastní zpracování 25. 1. 2013.

Systém výběru správních poplatků na úseku živnostenského podnikání se v ČR a SR liší zejména vzhledem k odlišné právní úpravě, týkající se volných živností a také v tom, zda je při v zakládání živnosti zpoplatňováno ohlášení živnosti nebo vydání osvědčení o živnostenském oprávnění. V ČR se výše poplatku liší podle toho, zda ohlašuje živnost nový podnikatel (který zatím nemá žádné živnostenské oprávnění) nebo podnikatel, který už na základě nějakého živnostenského oprávnění podniká a ohlašuje další živnost. Při vstupu do podnikání činí správní poplatek 1000,- Kč, při ohlášení další živnosti činí poplatek 500,- Kč. Výhodou pro podnikatele je skutečnost, že při ohlášení nebo žádosti o koncesi

¹⁶ Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, v platném znění.

¹⁷ Zákon č. 145/1995 Zb. o správních poplatcích.

jakéhokoliv počtu živností najednou se vybírá pouze jeden správní poplatek. Další výhoda vyplývá z úpravy jedné živnosti volné v rámci, které je možno provozovat až 80 oborů této volné živnosti. Doplnění nebo změna oborů činnosti živnosti volné je od správního poplatku osvobozena. Slovenská právní úprava nerozlišuje nového a již podnikajícího ohlašovatele živnosti. Je zde stanoven poplatek za vydání osvědčení o živnostenském oprávnění na každou živnost, s tím, že poplatky za volné živnosti jsou nižší než za vázané a řemeslné živnosti.

Poplatky za výpis ze živnostenského rejstříku jsou koncipovány rozdílně. V ČR je zpoplatněna každá strana výpisu (20,- Kč za stranu) a na Slovensku je poplatek stanoven na 3,- € za výpis na jednoho podnikatele. Vzhledem k tomu, že v ČR vychází výpis na 1 podnikatele v průměru na 2 strany, je poplatek na Slovensku mírně vyšší. Vydání náhradního osvědčení o živnostenském oprávnění (za ztracené, zničené, poškozené nebo odcizené osvědčení) je na Slovensku zpoplatněno 6,- €. V ČR slouží jako průkaz živnostenského oprávnění výpis ze živnostenského rejstříku, který si může podnikatel vyžádat kdykoliv a je zpoplatněn 20,- Kč za stranu výpisu. Vydání výpisu (osvědčení) je pro podnikatele na Slovensku opět nákladnější.

Poplatky za změnu živnostenského oprávnění jsou v obou srovnávaných zemích přibližně vyrovnané. V ČR je nejčastější změnou, za kterou se vybírá správní poplatek změna místa podnikání. Podnikatelé již nemusí oznamovat změny údajů zapsané do základního registru, obchodního rejstříku nebo informačního systému evidence obyvatel (pokud je podnikatel státním občanem ČR) nebo v informačním systému cizinců (je-li podnikatel cizincem). Změny živnostenské úřady zapíše do živnostenského rejstříku na základě informace z těchto registrů. V současné době si mohou podnikatelé stanovit při ohlášení živnosti nebo při oznamované změně, že místo podnikání bude vždy shodné s jejich bydlištěm. V tomto případě se na základě informace ze základních registrů změní jak bydliště podnikatele, tak i jeho místo podnikání (podnikatel tedy nemusí živnostenskému úřadu nic oznamovat a ani neplatí žádný správní poplatek). Na Slovensku je od správního poplatku osvobozeno podání, které je učiněno elektronickými prostředky a podepsáno elektronickým podpisem.

Přerušování provozování živnosti je v ČR subjektivním oprávněním podnikatele, pokud podnikatel přeruší provozování živnosti, má možnost tuto skutečnost oznámit živnostenskému úřadu, který toto přerušování zapíše do živnostenského rejstříku. Doba přerušování provozování živnosti není nijak omezena, musí však být oznámena vždy na dobu určitou. Oznámení o přerušování provozování živnosti není předmětem správního poplatku. Stejně tak i na Slovensku může podnikatel oznámit místně příslušnému živnostenskému úřadu

pozastavení provozování živnosti (toto pozastavení však nemůže trvat méně než 6 měsíců a déle než 3 roky). Za pozastavení provozování živnosti je podnikatel povinen zaplatit správní poplatek ve výši 4,- €. Slovenská právní úprava je tedy pro podnikatele opět finančně méně výhodná.

Při komplexním srovnání právní úpravy živnostenského podnikání v ČR a SR můžeme konstatovat, že přestože český i slovenský živnostenský zákon vznikl původně jako jeden právní předpis, došlo v průběhu posledních dvaceti let k mnoha úpravám a novelám, které úpravu živnostenského podnikání v ČR a SR značně odlišují. Právní úprava živnostenského podnikání na Slovensku je pro podnikatele mírně přísnější, což však není podle mého názoru závadou. Určitá míra regulace je žádoucí zejména tam, kde se v podnikatelském prostředí pohybuje mnoho takzvaných „podnikavců“, kteří provozují svou činnost na hraně zákona a často i za jeho hranicí.

Fungování a kompetence živnostenských úřadů jsou v ČR a na Slovensku obdobné. Slovenská JKM plní podobné funkce jako CRM a JKM v ČR a jsou dostupná na všech obvodních živnostenských úřadech. Systém uplatňovaný na Slovensku je podle mého názoru lepší, protože všechny živnostenské úřady na Slovensku plní funkci JKM, která poskytují informace a umožňují vznik oprávnění k podnikání dle živnostenského zákona i podle zvláštních právních předpisů, umožňují požádat o zápis do obchodního rejstříku, přihlásit se do systému zdravotního pojištění, oznámit změny, ukončit podnikání a také splnit oznamovací povinnost týkající se poskytování přeshraničních služeb. Jediným nedostatkem slovenských JKM je, že zde zatím není podnikatelům umožněno podat přihlášku k důchodovému pojištění.

5 Specifické problémy živnostenského podnikání v ČR

5.1 Nerovné podmínky živnostenského a zemědělského podnikání v ČR

Fyzická nebo právnická osoba, která hodlá podnikat v zemědělství, tedy hodlá provozovat zemědělskou výrobu jako soustavnou a samostatnou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku, je povinna se zaevidovat jako zemědělský podnikatel na místně příslušném obecním úřadu s rozšířenou působností. Základním právním předpisem upravujícím podnikání v zemědělství je zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění (dále jen zákon o zemědělství).

Definice **zemědělského podnikatele** vychází v obecné rovině z definice podnikání podle obchodního zákoníku. Jde tedy o činnost fyzické nebo právnické osoby, která je soustavná, samostatná, prováděná vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku za podmínek stanovených zákonem o zemědělství. U podmínky soustavnosti samozřejmě platí, že činnost soustavná nemusí znamenat činnost nepřetržitou. Zákon tedy počítá se sezónností zemědělské činnosti nebo s určitými intervaly, ve kterých je zemědělská činnost prováděna.

Za zemědělskou výrobu se dle zákona o zemědělství považuje:

- rostlinná výroba včetně chmelařství, ovocnářství, vinohradnictví a pěstování zeleniny, hub, okrasných rostlin, léčivých a aromatických rostlin, rostlin pro technické a energetické užití na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu, popřípadě provozovaná bez pozemků,
- živočišná výroba zahrnující chov hospodářských a jiných zvířat či živočichů za účelem získávání, zpracování a výroby živočišných produktů, chov hospodářských zvířat k tahu a chov sportovních a dostihových koní,
- produkce chovných a plemenných zvířat, využití jejich genetického materiálu a získávání zárodečných produktů,
- výroba osiv a sadby, školkařských výpěstků a genetického materiálu rostlin,
- úprava, zpracování a prodej vlastní produkce zemědělské výroby,
- chov ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod na pozemcích vlastních, pronajatých nebo užívaných na základě jiného právního důvodu,
- hospodaření v lese, na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu,

- hospodaření s vodou pro zemědělské a lesnické účely.

Fyzická osoba provozující drobné pěstitelské a chovatelské činnosti, anebo prodávající rostlinné a nezpracované živočišné výrobky, nepodléhá evidenci zemědělského podnikatele.

Podle právní úpravy platné před 1. 5. 2004 (kdy nabyl účinnosti zákon č. 85/2004 Sb., kterým se změnil zákon o zemědělství) nebylo potřeba k provozování zemědělské výroby žádného zvláštního oprávnění a provozovat ji tedy mohla každá osoba ve smyslu obchodního zákoníku jako činnost soustavnou, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku. U právnické osoby takové podnikání znamenalo, že je zapsána v obchodním rejstříku a u fyzické osoby obchodní zákoník předpokládal zápis do evidence samostatně hospodařících rolníků (SHR) příslušného obecního úřadu v souladu se zákonem č. 105/1990 Sb. o soukromém podnikání občanů, ve znění zákona č. 219/1991 Sb. Po 1. 5. 2004 vznikla všem osobám (fyzickým i právnickým), které hodlají podnikat v zemědělství, povinnost zaevidovat se do evidence zemědělského podnikatele, kterou vedou obce s rozšířenou působností. Fyzické osoby, které byly před 1. 5. 2004 evidovány jako SHR měly 1 rok na to, aby u obcí s rozšířenou působností požádaly o takzvanou přeregistraci z SHR na zemědělského podnikatele. Tato přeregistrace byla bezplatná, bylo pouze nutné doložit výpis z rejstříku trestů (ne starší 3 měsíců). Pokud nedošlo k přeregistraci, osvědčení o SHR byla platná ještě další 4 roky to je do 1. 5. 2009 a po tomto datu jejich platnost automaticky ze zákona zanikla.

K tomu, aby byla osoba zaregistrována jako zemědělský podnikatel není v současné době nutné doložit ani doklad o bezúhonnosti ani prokázat odbornou způsobilost. Obec s rozšířenou působností registruje fyzickou osobu jako zemědělského podnikatele pokud dosáhla věku 18 let, má způsobilost k právním úkonům, má trvalý pobyt na území ČR (nejedná-li se o občana ČR nebo občana členského státu EU) a zaplatí správní poplatek ve výši 1000,- Kč.

Pro osoby, které nejsou občany ČR nebo občany členského státu EU platí povinnost pohovorem před místně příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností prokázat základní znalost jazyka českého.

Tabulka 5.1: Podmínky provozování živnosti a zemědělské výroby

Podmínky provozování živnosti fyzickými osobami	Podmínky provozování zemědělské výroby fyzickými osobami
Dosažení věku 18 let	Dosažení věku 18 let
Způsobilost k právním úkonům	Způsobilost k právním úkonům
Bezúhonnost	Bezúhonnost byla zrušena k 18. 8. 2006
Odborná způsobilost (řemeslné, vázané a koncesované živnosti)	Odborná způsobilost byla zrušena k 30. 6. 2007
Zahraniční osoba – doklad o udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu	Trvalý pobyt na území ČR (nejedná-li se o občana ČR nebo občana členského státu EU)

Zdroj: Zákon č. 252/1997 Sb. o zemědělství, Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání. Vlastní zpracování 29. 1. 2013.

Srovnáme-li podmínky, které musí splnit fyzická osoba, pokud chce začít provozovat živnost podle živnostenského zákona a provozovat zemědělskou výrobu dle zákona o zemědělství, dojdeme k závěru, že vzhledem k tomu, že při provozování zemědělské výroby byla zrušena jak podmínka odborné způsobilosti, tak i podmínka bezúhonnosti, jsou podmínky pro zemědělskou výrobu mnohem benevolentnější než pro provozování živnosti. S tím rozdílem, že pro zápis do evidence zemědělského podnikatele žadatel nemusí prokázat ani bezúhonnost, jsou podmínky pro zápis do evidence zemědělského podnikatele srovnatelné s podmínkami, které musí splnit ohlašovatel volné živnosti. Struktura ustanovení upravujících podnikání dle zákona o zemědělství je velmi podobná struktuře živnostenského zákona. Najdeme zde obdobná ustanovení týkající se např. oznamování změn údajů zapisovaných do evidence zemědělského podnikatele, oznamování přerušení provozování zemědělské výroby apod. Správní poplatky na úseku zemědělského podnikání jsou podobné jako u živnostenského podnikání (zápis do evidence 1000,-Kč, oznámení změny 500,- Kč, oznámení změny osobních údajů 100,- Kč). Údaje v evidenci zemědělského podnikatele vedené obecními úřady obcí s rozšířenou působností jsou vedeny v informačním systému evidence zemědělského podnikatele (EZP), jehož správcem je ministerstvo zemědělství a provozovateli jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Část této evidence je veřejným seznamem, ze které provozovatel na žádost vydá výpis nebo potvrzení o určitém zápisu, popřípadě potvrzení o tom, že v rejstříku určitý zápis není. Z neveřejné části lze vydat výpis ze zápisu jen osobě evidované v evidenci zemědělského podnikatele nebo na základě úředně ověřené plné moci i zmocnění této osoby. Údaje vedené v části evidence

zemědělského podnikatele, která je veřejným seznamem, ministerstvo zveřejňuje v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup k těmto údajům.

V následující tabulce je uveden počet subjektů (fyzických a právnických osob) provozujících zemědělskou výrobu na základě osvědčení zemědělského podnikatele v jednotlivých krajích a v celé ČR.

Tabulka 5.2: Počty zemědělských podnikatelů v jednotlivých krajích ČR k 31. 12. 2012

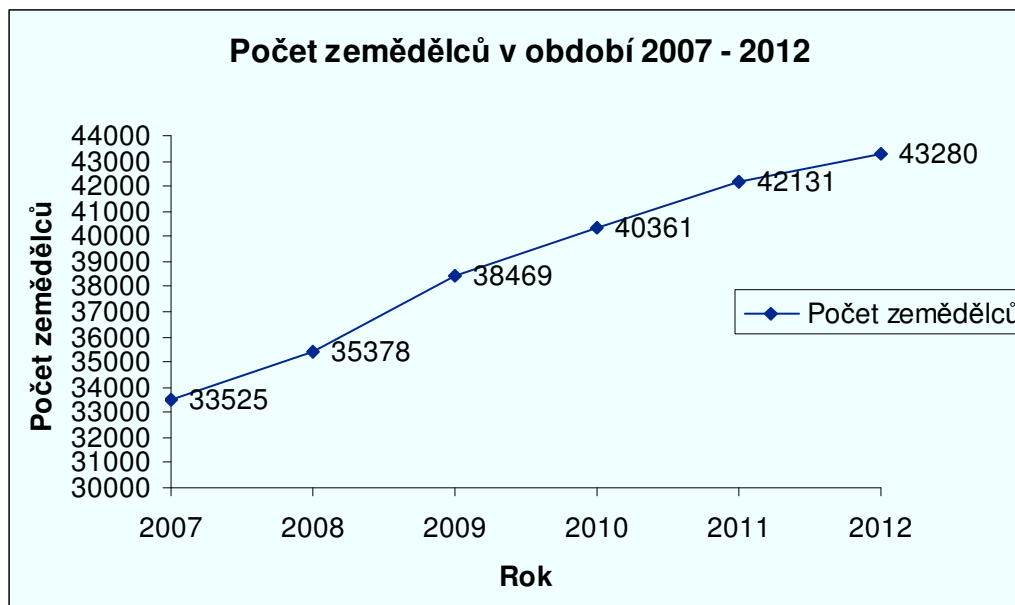
	Zemědělci celkem	Fyzické osoby	Právnické osoby	Zemědělci na 1000 obyvatel
Olomoucký kraj	2401	2064	337	3,8
Královéhradecký kraj	2973	2607	366	5,4
Vysočina	4233	3719	514	8,3
Ústecký kraj	2547	2189	358	3,1
Liberecký kraj	1641	1424	217	3,7
Moravskoslezský kraj	3024	2676	348	2,5
Pardubický kraj	2455	2127	328	4,8
Karlovarský kraj	772	623	149	2,6
Plzeňský kraj	3258	2816	442	5,7
Praha	1346	856	490	1,1
Zlínský kraj	2409	2081	328	4,1
Jihomoravský kraj	5453	4642	811	4,7
Středočeský kraj	5840	5018	822	4,5
Jihočeský kraj	4928	4174	754	7,7
Celkem v ČR	43 280	37 016	6264	4,1

Zdroj: EZP. HelpDesk Ministerstva zemědělství ČR. Vlastní zpracování 20. 2. 2013.

Průměrný počet zemědělských podnikatelů přepočtených na 1000 obyvatel celé ČR je 4,1. Z tabulky vyplývá, že nejvyšší počet zemědělců na 1000 obyvatel je v kraji Vysočina a Jihočeském kraji. V kraji Vysočina počet zemědělců přepočtených na 1000 obyvatel činí 202 % průměrné relace v ČR a v Jihočeském kraji 188 %. Nad celkovým průměrem v ČR jsou také kraje: Královéhradecký, Pardubický, Plzeňský, Jihomoravský a Středočeský. Absolutně nejnižší počet zemědělských podnikatelů je v hlavním městě Praze, pouze 27 % průměrné relace v ČR (na rozdíl od podnikatelů, podnikajících na základě živnostenského oprávnění, kterých je v Praze nejvíce).

Následující graf č. 5.1 znázorňuje vývoj počtu zemědělských podnikatelů od roku 2007 do roku 2012.

Graf 5.1: Počty zemědělských podnikatelů v ČR v letech 2007 – 2012

Zdroj: EZP, HelpDesk Ministerstva zemědělství ČR. Vlastní zpracování 20. 2. 2013.

Počet subjektů provozujících zemědělskou výrobu na základě osvědčení zemědělského podnikatele od roku 2007 postupně stále roste. V roce 2007 bylo v evidenci Ministerstva zemědělství zaevidováno 33 525 zemědělských podnikatelů. V roce 2012 bylo těchto podnikatelů již 43 280. Za pět let tedy došlo k nárůstu počtu zemědělských podnikatelů v ČR o 9 755. Jak vyplývá z výše znázorněného grafu, nárůst počtu zemědělských podnikatelů je téměř rovnoměrný, každý rok přibývá cca 2 000 zemědělců. Je však pravděpodobné, že stejně jako je tomu u podnikatelů podnikajících dle živnostenského zákona, existuje v evidenci zemědělských podnikatelů určité procento zemědělců, kteří sice mají vydáno osvědčení k provozování zemědělské výroby, ale tuto činnost nevykonávají.

5.2 Volná živnost - její výhody a nevýhody

Podnikatelské činnosti, které mají charakter činnosti výrobní, obchodní nebo poskytující služby a nejsou uvedeny v žádné z příloh živnostenského zákona, nejsou z jeho působnosti vyloučeny a naplňují znaky živnosti, jsou ohlašovací živností volnou. Pro volnou živnost platí stejně jako pro ostatní živnosti povinnost podnikatele dodržovat povinnosti vyplývající ze živnostenského zákona a zvláštních právních předpisů. Novelou živnostenského zákona, provedenou zákonem č. 130/2008 Sb., byla zavedena s účinností od 1. 7. 2008 **jedna živnost volná** s názvem "výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Živnost volná je živnost opravňující k výkonu činností, pro jejichž provozování živnostenský zákon nevyžaduje prokazování odborné ani jiné způsobilosti. K získání živnostenského oprávnění pro živnost volnou musí být splněny všeobecné podmínky, tj.: dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. Živnostenské oprávnění k provozování živnosti volné opravňuje k výkonu činností uvedených v příloze č. 4 k živnostenskému zákonu, tzn., že podnikatel je oprávněn k provozování všech činností, které náleží do živnosti volné. Při ohlašování živnosti je ohlašovatel povinen vymezit předmět podnikání uvedený v ohlášení s dostatečnou určitostí a jednoznačností a uvést obory činností, které bude v rámci svého podnikání vykonávat. Z předmětu podnikání živnosti volné musí být zřejmý rozsah živnostenského oprávnění, aby bylo možné posoudit meze oprávnění podnikatelské činnosti a případně stanovit požadavek na prokázání odborné způsobilosti. Živnostenský zákon stanovuje podnikateli povinnost oznámit živnostenskému úřadu každou změnu a doplnění oborů živnosti volné. Pokud tak ale neučiní, a podniká v oborech uvedených v příloze č. 4 ŽZ, nedopouští se žádného správního deliktu a nehrozí mu žádná sankce.¹⁸

Výhoda jediné volné živnosti spočívá zejména v úspoře času spojeného s administrativou a úspoře finančních prostředků podnikatelů. Zatímco původní živnostenský zákon obsahoval 125 druhů volných živností, přičemž pro každou živnost bylo potřeba nechat si vystavit nový živnostenský list v ceně 1000 Kč, novela živnostenského zákona platná od 1. 7. 2008 seznam volných živností sloučila v **jednu univerzální volnou živnost**. Osoba usilující o živnost pouze živnostenskému úřadu nahlásí, které z volných živností bude v rámci svého podnikání vykonávat (příloha č. 4 ŽZ obsahuje 80 oborů činností). To vše v rámci jednoho poplatku 1000 Kč, podnikatel tedy nemusí vlastnit na každý obor činnosti zvláštní živnostenské oprávnění, čímž dochází pro podnikatele k výrazné úspoře finančních prostředků.

¹⁸ Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání.

Nevýhody jediné volné živnosti vidíme zejména z pohledu veřejné správy a institucí zajišťujících regulaci a kontrolu osob provozujících volnou živnost.

Přestože je ohlašovatel živnosti při ohlášení povinen vymežit předmět podnikání s dostatečnou určitostí a jednoznačností a uvést obory činností, které bude v rámci svého podnikání vykonávat, v praxi často dochází k situacím, kdy podnikatel ohlašující volnou živnost uvede v ohlášení všechny obory živnosti volné, nebo uvede pouze obor č. 80) výroba, obchod a služby jinde nezařazené. U těchto podnikatelů pak nejen veřejné instituce, ale ani jejich potencionální obchodní partneři nejsou schopni (vzhledem k širokému rozsahu volné živnosti) rozpoznat, jakou činností se vlastně zabývají (zda např. chovají zvířata, vyrábějí motorová vozidla či letadla nebo třeba pořádají školení, tlumočí nebo provozují tělovýchovná zařízení či cestovní agenturu).

Postupem času dochází, a pravděpodobně nadále docházet bude, k vyčleňování jednotlivých činností ze živnosti volné a jejich zařazování mezi jiné druhy živností (řemeslné, vázané, koncesované). Jako příklad lze uvést zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, který novelizoval živnostenský zákon tak, že od 1. 1. 2011 zavedl novou vázanou živnost „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“ do jejíž obsahové náplně spadají činnosti spojené s poskytováním nebo přislíbením spotřebitelského úvěru (kterým jsou odložené platby, půjčky, úvěry nebo jiné obdobné finanční služby) spotřebiteli věřitelem nebo zprostředkovatelem. Tyto činnosti bylo možné před účinností novely ŽZ provozovat na základě živnostenského oprávnění k pro živnost volnou v rámci oborů činností č. 47. zprostředkování obchodu a služeb a č. 70. služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy. Toto „vyčlenění“ z široké volné živnosti umožní lépe evidovat subjekty poskytující nebo zprostředkovávající spotřebitelský úvěr a přispěje k provádění účinnější kontroly nad těmito subjekty. Dalším příkladem je novela ŽZ, která v současné době prochází legislativním procesem a jejímž obsahem bude zavedení koncese na prodej lihovin. Podle stávající právní úpravy lze lihoviny prodávat a distribuovat v obchodní síti v rámci oprávnění k provozování živnosti volné a v restauracích a zařízeních poskytujících občerstvení na základě oprávnění pro řemeslnou živnost „hostinská činnost“. Prodávat lihoviny mohou také jejich výrobci na základě oprávnění ke koncesované živnosti „Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelem pěstí)“. V současné době je v ČR cca 1,9 milionu podnikatelů oprávněných provozovat živnost volnou, ale obchodem s lihovinami se zabývá pouze část z tohoto počtu

subjektů. Počet těchto subjektů je, vzhledem k současné konstrukci živnosti volné, velmi obtížné (ne-li nemožné) identifikovat. Tato situace znesnadňuje kontrolu nakládání s lihovinami a umožňuje nepoctivým podnikatelům obchodovat s nelegálně získanými lihovinami. Podle navrhované právní úpravy bude prodej lihovin podřazen režimu koncesované živnosti, čímž se získá přehled o prodejcích lihovin, kontrolním orgánům bude umožněno efektivněji kontrolovat trh s lihovinami a omezit prodej nezdaněného a nekvalitního alkoholu a v neposlední řadě povede také k ochraně spotřebitelů a jejich zdraví.

5.3 Závislá práce (švarcsystém)

Pojem "**švarcsystém**" je již zlidovělým a hojně používaným pojmem jak mezi odborníky, tak i mezi laickou veřejností. Z pohledu pracovního práva je za švarcsystém považováno nelegální zaměstnávání formou zastření faktického pracovněprávního vztahu jinou smlouvou (např. smlouvou o dílo, o obchodním zastoupení, mandátní smlouvou, smlouvou o zprostředkování apod.). Tento systém získal své označení podle podnikatele Miroslava Švarce z Benešova, který jej začal v praxi uplatňovat na začátku devadesátých let minulého století. Uplatnění tohoto systému vede u podnikatele k úspoře na pojistných odvodech, které jsou protiprávně zkracovány, jedná se tedy o ilegální praxi, a proto se stát snaží různými opatřeními těmto praktikám zamezit. Pokud mluvíme o švarcsystému, jedná se vlastně vždy o formální obchodně právní vztah fyzické osoby (pracovníka), která poskytuje služby a odběratele služeb, kterým může být jak fyzická, tak i právnická osoba, kdy tyto dva subjekty jsou fakticky ve vztahu zaměstnance a zaměstnavatele. Služba poskytovaná pracovníkem odběrateli služeb je obvykle poskytována ve stanovené pracovní době, s nástroji a materiálem odběratele služeb, na základě pokynů odběratele, v místě jeho podnikání a za pravidelnou měsíční odměnu. O švarcsystém se nejedná v případě, že poskytovatelem služeb je právnická osoba.

Od roku 2007 došlo ke změně v koncepci regulace (potírání) švarcsystému. Místo regulace veřejnoprávní v zákoně o zaměstnanosti byla zvolena regulace soukromoprávní prostřednictvím definice závislé práce v novém zákoníku práce ve spojení se sankcemi upravenými v zákoně o zaměstnanosti.

Od 1. 1. 2012 se takzvaný švarcsystém ztotožňuje s pojmem **nelegální práce**. Nelegální prací je dle zákona o zaměstnanosti výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah (příp. cizincem bez povolení, nebo v rozporu s povolením, k zaměstnání nebo

k pobytu). Abychom mohli definovat nelegální práci (švarcsystém) musíme nejdříve definovat znaky závislé práce.¹⁹

Závislou prací tedy rozumíme práci, která je vykonávána:

- ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance,
- výlučně osobně zaměstnancem pro zaměstnavatele,
- podle pokynů zaměstnavatele a jeho jménem,
- za mzdu, plat nebo odměnu za práci,
- v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, případně na jiném dohodnutém místě,
- na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost.

Závislá práce může být vykonávána výlučně v pracovněprávním vztahu podle zákoníku práce, popř. podle jiného zvláštního právního předpisu – např. služebního zákona. Základními pracovněprávními vztahy podle zákoníku práce jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, tedy dohoda o pracovní činnosti a dohoda o provedení práce.

Vztah nadřízenosti a podřízenosti znamená, že zaměstnanec je povinen plnit pokyny zaměstnavatele k výkonu sjednaného druhu práce. Zaměstnavatel uděluje zaměstnanci tyto pokyny prostřednictvím vedoucích zaměstnanců. Dalším významným znakem závislé práce je osobní výkon této práce. Osobní výkon práce zaměstnancem se týká nejen pracovního poměru, ale i dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Před rokem 2007 mohly být práce sjednané v dohodě o práci konané mimo pracovní poměr vykonávány nejen osobně zaměstnancem, ale i za pomoci jeho rodinných příslušníků uvedených v dohodě. Toto v současnosti již není dovoleno.²⁰

Za závislou práci se považuje také situace, kdy zaměstnavatel, který je agenturou práce, dočasně přiděluje svého zaměstnance k výkonu práce k jinému zaměstnavateli na základě ujednání v pracovní smlouvě nebo dohodě o pracovní činnosti, kterým se agentura práce zaváže zajistit svému zaměstnanci dočasný výkon práce podle pracovní smlouvy nebo dohody o pracovní činnosti u jiného zaměstnavatele a zaměstnanec se zaváže tuto práci konat podle pokynů uživatele a na základě dohody o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce, uzavřené mezi agenturou práce a uživatelem.

¹⁹ Zákon 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.

²⁰ Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce.

Jak odlišíme závislou práci a podnikání? Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, podnikáním je soustavná činnost provozovaná samostatně podnikatelem, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Podnikatelskou činnost provozovanou v obchodně-právních vztazích asi nejvíce odlišuje od závislé práce, která je vykonávána v pracovněprávním vztahu, požadavek samostatnosti. O samostatnou činnost se jedná v případě, že samostatně podnikající osoba (např. živnostník) rozhoduje samostatně o své činnosti a sám si ji organizuje. Podnikající osoba není závislá na pokynech nadřízených, proto není možné považovat za samostatnou činnost v podřízeném postavení, zejména činnost, která je vykonávána pro jediného odběratele, který řídí provádění této činnosti. Dalším atributem podnikatelské činnosti je podnikání na vlastní odpovědnost, které vyjadřuje podnikatelské riziko. Naopak zaměstnavatel nesmí přenášet riziko z výkonu závislé práce na zaměstnance, kteří nemohou odpovídat za hospodářská rizika zaměstnavatele. Pokud vykonává fyzická osoba pro jinou osobu, ať už fyzickou nebo právnickou (na pracovišti této osoby), pracovní činnost, která vykazuje znaky závislé práce, na základě živnostenského oprávnění, jedná se o zastřený pracovněprávní vztah, takzvaný švarcsystém.

Podle zákonných ustanovení o nelegální práci v zákoně o zaměstnanosti a o závislé práci v zákoníku práce není vyloučen výkon práce na základě smluv, které jsou uzavřeny podle obchodního nebo občanského zákoníku, ale jen za předpokladu, že na základě těchto smluv nebude vykonávána práce naplňující znaky závislé práce. V obchodněprávním nebo v občanskoprávním smluvním vztahu lze vykonávat práci, která je vykonávána na základě jiných než pracovněprávních smluv, nenaplnuje znaky závislé práce, pokud je vykonávána např. formou jednorázových zakázek (kdy dodavatel prací odpovídá za výsledek prací vlastním jménem, používá své vlastní pracovní prostředky, nemá stanovené pracovní postupy a pracovní dobu), zakázek poskytovaných shora uvedeným způsobem více subjektům apod.

Kontrolou nelegálního zaměstnávání (tedy i švarcsystému) byly zákonem o zaměstnanosti od ledna 2012 pověřeny **Inspektoráty práce**. Zřízení, postavení, působnost a příslušnost orgánů inspekce práce, jako kontrolních orgánů na úseku zaměstnanosti, dodržování a ochrany pracovněprávních vztahů a pracovních podmínek upravuje zákon č. 251/2005 Sb. o inspekci práce. Tímto zákonem byl zřízen **Státní úřad inspekce práce (SÚIP)** se sídlem v Opavě a **oblastní inspektoráty práce (OIP)**. Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce jsou orgány státní správy, které mají za úkol kontrolovat dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů včetně předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, v odůvodněných případech mohou ukládat pokuty za přestupky a správní

delikty. K základním úkolům SÚIP a OIP patří také poradenská, konzultační a osvětová činnost. Hlavním cílem orgánů inspekce práce je prevence, tj. snaha o předcházení negativním jevům, kterými jsou zejména pracovní úrazy, nemoci z povolání a havárie technických zařízení, a snaha o co nejlepší přípravu na zdolávání následků těchto negativních jevů, pokud k nim dojde.

Státní úřad inspekce práce je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí a v čele úřadu je generální inspektor. V čele oblastních inspektorátů je vedoucí inspektor. Oblastních inspektorátů práce je v ČR osm a svoji působnost vykonávají, kromě OIP pro hlavní město Prahu a OIP pro Středočeský kraj, vždy pro dva kraje (OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu, OIP pro Plzeňský a Karlovarský kraj, OIP pro Ústecký a Liberecký kraj, OIP pro Královéhradecký a Pardubický kraj, OIP pro Jihomoravský a Zlínský kraj, OIP pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj).

Při kontrolách zaměřených na nelegální práci se inspektoři vždy zabývají otázkou, zda živnostník pracující pro "zaměstnavatele" na živnostenský list nevykonává ve skutečnosti závislou práci, podle shora popsaných znaků. Důležitou informací při posuzování výkonu závislé práce, je i skutečnost, zda u objednatele díla pracují na stejných pozicích kromě osob pracujících na základě smlouvy o dílo i zaměstnanci objednatele s pracovními smlouvami nebo dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Zaměstnavatel je povinen mít v místě pracoviště kopie takových dokladů prokazujících legálnost práce, které si kontrolní orgán nemůže zajistit z příslušných registrů. Jsou to zejména pracovní smlouvy, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr nebo jiné smlouvy. Nepředložení dokumentů zaměstnavatelem přímo v průběhu kontroly na pracovišti je inspektory považován za výkon nelegální práce.

Pozitivní výsledky mimořádných kontrolních akcí v oblasti potírání nelegální práce, které byly realizovány v letech 2011 a 2012, byly důvodem k zařazení těchto akcí do plánu kontrolní činnosti orgánů inspekce práce i v následujícím období. Týmy inspektorů specializovaných na nelegální zaměstnávání provedly v roce 2012 několik desítek tisíc kontrol u zaměstnavatelů, u kterých bylo podezření na výkon nelegální práce. Zjištění z těchto kontrol potvrdila očekávání v souvislosti s odhalováním nelegální práce, bylo zjištěno několik tisíc nelegálně pracujících. Kontrolní činnost v oblasti odhalování a potírání nelegální práce zůstává i pro rok 2013 jednou z priorit v kontrolní činnosti orgánů inspekce práce. Mimořádné kontrolní akce orgánů inspekce práce budou zaměřeny na oblasti podnikání,

u kterých je předpoklad nebo existující signály výkonu nelegální práce (např. pohostinství, stavebnictví apod.).²¹

5.4 Podnikání zahraničních osob na území ČR

Za zahraniční osobu se dle živnostenského zákona považuje fyzická osoba, která nemá bydliště na území ČR (bydlištěm na území ČR se pro účely živnostenského zákona rozumí trvalý pobyt na jejím území) nebo právnická osoba, která nemá sídlo na území ČR. Zahraniční osoba může na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba, pokud ze živnostenského zákona nebo zvláštních předpisů nevyplývá něco jiného. V zásadě lze tedy konstatovat, že jediným omezením pro provozování živnosti zahraničními osobami na území ČR je povinnost osob, které nejsou občany členského státu EU nebo jiného smluvního státu Dohody o Evropského hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace (osoby ze „třetích“ zemí) mít pro pobyt na území ČR povolení podle zákona o pobytu cizinců na území ČR. Tyto osoby musí k ohlášení živnosti nebo k žádosti o koncesi doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Fyzická osoba, která získala azyl nebo doplňkovou ochranu na území České republiky podle zvláštních předpisů, může provozovat živnost za stejných podmínek jako občan České republiky s bydlištěm na území ČR.

Legislativa týkající se podnikání zahraničních osob v ČR se v průběhu platnosti živnostenského zákona postupně vyvíjí směrem ke stále mírnějším omezením pro zahraniční osoby, které chtějí na území ČR podnikat. V prvopočátcích platnosti živnostenského zákona musely zahraniční osoby např. vždy ustanovit odpovědného zástupce, který pokud nebyl občanem ČR, musel prokázat znalost českého jazyka, všechny zahraniční osoby byly povinny se zapsat do obchodního rejstříku atd.

K výraznému zmírnění omezení týkajících se podnikání zahraničních osob na území ČR došlo po vstupu ČR do Evropské unie. Takzvanou "euronovelou" živnostenského zákona (zákon č. 167/2004 Sb.) došlo např. k těmto změnám:

- bylo upuštěno od povinnosti trvalého pobytu odpovědného zástupce na území ČR,
- upustilo se od požadavku na prokázání znalosti českého jazyka u cizinců, kteří jsou odpovědnými zástupci,

²¹ Státní úřad inspekce práce. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.suip.cz/>.

- byla zrušena povinnost zahraniční osoby, která nemá trvalý pobyt na území ČR, ustanovovat odpovědného zástupce,
- bylo zjednodušeno prokazování splnění všeobecných podmínek provozování živnosti (zejména bezúhonnosti) u příslušníků členských zemí EU, EHP a Švýcarské konfederace (dále jen občanů EU),
- byl zaveden institut poskytování dočasných přeshraničních služeb pro podnikatele oprávněné k podnikání v některém z členských států EU, EHP nebo ve Švýcarsku.

Bezúhonnost se pro účely živnostenského zákona prokazuje rozdílně u občanů EU a občanů ze třetích zemí (kteří nejsou občany EU). Občan EU předkládá ŽÚ dle svého uvážení výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad buď ze státu, jehož je občanem, nebo státu kde měl svůj poslední pobyt. Je-li státem posledního pobytu ČR, ŽÚ si sám vyžádá výpis z evidence Rejstříku trestů. Fyzické osoby, které nejsou občany EU, dokládají bezúhonnost výpisem z evidence trestů, nebo rovnocenným dokladem vydaným státem, jehož je osoba občanem a zároveň výpisem z evidence Rejstříku trestů, který si ŽÚ sám vyžádá elektronickou cestou. Všechny doklady o bezúhonnosti nesmí být starší než 3 měsíce.

Co je to **dočasné přeshraniční poskytování služeb**? V souladu s ustanovením čl. 56 a následujícími ustanoveními Smlouvy o fungování Evropské unie jsou občané členských států EU, států EHP a Švýcarské konfederace a právnické osoby se sídlem na území těchto států, kteří jsou na území těchto států oprávněni provozovat podnikatelskou činnost, oprávnění na území ČR dočasně poskytovat služby v rozsahu svého podnikatelského oprávnění. Přeshraniční poskytování služeb je potřeba odlišit od usazení, při kterém zahraniční osoba trvale podniká v ČR a v tomto případě je povinna se řídit živnostenským zákonem. Základními rysy přeshraničního poskytování služeb je dočasnost a příležitostnost, což znamená, že těžiště zájmů zahraniční osoby nadále zůstává v zemi usazení a služby na území ČR poskytuje pouze jednorázově a nepravidelně.

Na dočasné poskytování přeshraničních služeb se nevztahují ustanovení živnostenského zákona. Zahraniční osoba má pouze povinnost při kontrole prokázat oprávněnost poskytování služeb a to průkazem totožnosti, dokladem osvědčujícím státní příslušnost, dokladem o tom, že je usazena v členském státě původu a vykonává činnost v souladu s jeho předpisy. Dále je povinna zajistit výkon činností uvedených v příloze č. 5 ŽZ pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti a pokud poskytuje služby v činnosti, která je živností a pro jejíž provozování se vyžaduje splnění odborné způsobilosti (regulované

živnosti), je povinná písemně oznámit poskytování služeb na území ČR uznávacímu orgánu (MPO), včetně doložení dokladů o odborné kvalifikaci.²²

V současné době mohou na území ČR zahraniční osoby podnikat aniž by se musely povinně zapisovat do obchodního rejstříku a aniž by musely umět česky nebo měly povinnost ustanovit odpovědného zástupce. Povinnost prokázat znalost českého nebo slovenského jazyka se nyní váže pouze na provozovnu určenou pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům, kdy je podnikatel povinen zajistit, aby v této provozovně byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se zákazníky přítomna osoba, splňující podmínku znalosti českého nebo slovenského jazyka.

Podle mého názoru dochází v oblasti provozování živností zahraničními osobami v ČR až k přílišné liberalizaci. Podnikatel je sice povinen zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb byla přítomna osoba mluvící česky nebo slovensky, čímž je ve vztahu ke spotřebitelům zajištěno, že se spotřebitel s prodávajícím nebo poskytujícím službu domluví. Na druhé straně existuje mnoho podnikatelů zahraničních osob, které nemají zřízenou žádnou provozovnu. Zahraniční osoba si může vyřídit živnostenská oprávnění, k jejichž provozování provozovnu nepotřebuje. Může se jednat např. o živnost kadeřnictví, pedikúra, silniční motorová doprava malými vozidly apod. Kadeřnice nebo pedikérka dochází za svými zákazníky domů a dopravce provozuje svoji živnost po celé ČR, nemá tedy žádnou stálou provozovnu. Jak se v těchto případech podnikatel se svými zákazníky domluví? Naše liberální právní předpisy tyto situace neřeší. Podle mého názoru by podnikatelé-zahraniční osoby, kteří provozují živnost na území ČR, měli prokázat znalost českého nebo slovenského jazyka případně ustanovit odpovědného zástupce, který mluví česky nebo slovensky.

Druhým problémem v této oblasti je vlastně téměř nulová regulace poskytování přeshraničních služeb podnikateli z členských států EU. Na tyto podnikatele se nevztahují ustanovení živnostenského zákona, nemusí tedy např. ani označit provozovnu případně stánek, ve kterém prodávají zboží nebo poskytují služby, nevztahuje se na ně ani povinnost zajistit v provozovně přítomnost osoby se znalostí českého nebo slovenského jazyka, takže spotřebitel vlastně neví, u koho nakupuje a ani se s podnikatelem nedomluví česky. Podle mého názoru není takováto přílišná liberalizace vhodná a podmínky poskytování

²² Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

přeshraničních služeb by měly být srovnatelné s podmínkami, které musí splňovat podnikatelé usazení v ČR.

6 Závěr

Tato diplomová práce se pokusila přiblížit živnostenské podnikání v České republice a jeho regulaci ze strany společnosti, tedy veřejné správy, jejímž cílem je fungování a zajišťování činnosti státního systému a jeho aparátu. Předmětem diplomové práce jsou specifické problémy související se živnostenským podnikáním v ČR a možnosti řešení těchto problémů. Při hledání optimální podoby regulace živnostenského podnikání v ČR bylo použito i srovnání s regulací živnostenského podnikání v nám nejbližší sousední zemi - na Slovensku.

Cílem diplomové práce bylo, na základě dostupných informací, zanalyzovat a vyhodnotit současný stav živnostenského podnikání v ČR a jeho regulaci ze strany státu a na základě získaných poznatků doporučit opatření vedoucí k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy.

Systém v oblasti regulace živnostenského podnikání je v současné době stabilizovaný a funguje, přesto však existují některé slabé stránky, které by bylo možné vylepšit.

První problém vidím v neefektivním oddělení regulace živnostenského a zemědělského podnikání. Podnikání subjektů provozujících zemědělskou výrobu je na rozdíl od subjektů provozujících činnost dle živnostenského zákona upraveno zákonem o zemědělství, přestože princip obou těchto činností je téměř shodný. Definice zemědělského podnikatele vychází stejně jako definice živnosti z definice podnikání dle obchodního zákoníku. Podmínky provozování zemědělské výroby jsou téměř totožné s podmínkami provozování volné živnosti. Jediným rozdílem je, že v současné době zemědělský podnikatel není povinen splňovat podmínku bezúhonnosti. Struktura ustanovení upravujících podnikání dle zákona o zemědělství je velmi podobná struktuře živnostenského zákona. Najdeme zde obdobná ustanovení týkající se např. oznamování změn údajů zapisovaných do evidence zemědělského podnikatele, oznamování přerušení provozování zemědělské výroby apod. Správní poplatky na úseku zemědělského podnikání jsou také stejné jako na úseku živnostenského podnikání. Evidenci zemědělských podnikatelů vedou obce s rozšířenou působností (ve většině případů se jedná o živnostenské úřady jako odbory či oddělení obecních úřadů obcí s rozšířenou působností), tedy orgány státní správy, které vedou i živnostenský rejstřík.

Efektivnějším řešením by podle mého názoru bylo zařazení zemědělské výroby pod živnost volnou. Při současné právní úpravě jedné volné živnosti by se jednalo o jeden z oborů této volné živnosti. Podnikatelé, podnikající zároveň dle živnostenského zákona i dle zákona

o zemědělství by ušetřili finanční prostředky (platili by pouze jeden správní poplatek), došlo by také ke snížení administrativní zátěže podnikatelů, kteří by si při vstupu do podnikání nemuseli vyřizovat dvě různá oprávnění. Zjednodušil by se také výkon státní správy na úseku podnikání, neboť by nebylo nutné vést dvě velmi podobné evidence (živnostenský rejstřík by obsahoval i údaje obsažené v evidenci zemědělských podnikatelů). Je pravděpodobné, že v budoucnu bude lidí podnikajících zároveň v zemědělství a v různých volných živnostech přibývat (např. agroturistika, sezónní nasazování techniky mimo zemědělství apod.).

Druhým problémem je zavedení jediné volné živnosti a její současné právní úprava v živnostenském zákoně. Podnikatel si může v rámci volné živnosti za jediný poplatek zaregistrovat až 80 oborů živnosti volné, ať už je bude vykonávat nebo nikoliv. Doplnění dalších oborů živnosti volné je osvobozeno od poplatku. Přesto, že při ohlašování živnosti je ohlašovatel povinen vymezit předmět podnikání uvedený v ohlášení s dostatečnou určitostí a jednoznačností a uvést obory činností, které bude v rámci svého podnikání vykonávat, v praxi často dochází k tomu, že podnikatelé při ohlášení volné živnosti uvedou nejen ty obory živnosti volné, kterými se budou zabývat, ale "pro jistotu" uvedou i další obory, které by mohli někdy v budoucnu možná také provozovat. Dochází také k situacím, kdy podnikatel uvede v ohlášení všechny obory živnosti volné, nebo uvede pouze obor č. 80) výroba, obchod a služby jinde nezařazené. Živnostenský zákon sice stanovuje podnikateli povinnost vymezit předmět podnikání s dostatečnou určitostí a jednoznačností a u živnosti volné uvést obory činností, které bude v rámci svého podnikání vykonávat, pokud tak ale neučiní, a podniká v oborech uvedených v příloze č. 4 ŽZ (to je v kterémkoliv z 80 oborů živnosti volné), nedopouští se žádného správního deliktu a nehrozí mu žádná sankce. Tento stav omezuje možnost kontroly podnikatelů ze strany státních orgánů.

Vzhledem k této, podle mého názoru ne zcela vhodné právní úpravě, pak dochází k tomu, že nejen veřejné instituce (finanční úřady, Česká obchodní inspekce atd.), ale ani potencionální obchodní partneři nejsou schopni (vzhledem k širokému rozsahu volné živnosti) rozpoznat, jakou činností se podnikatel zapsaný v ŽR vlastně zabývá. Zda např. vyrábí motorová vozidla, letadla, či hnojiva nebo třeba svařuje kovy, provádí sklenářské práce nebo poskytuje ubytovací nebo tlumočnické služby či provozuje reklamní nebo realitní činnost. Živnostenský rejstřík se tak stává v oblasti činností, u kterých není potřeba prokazovat odbornou způsobilost, jen shlukem údajů s malou informační hodnotou.

V současné době by již asi nebylo jednoduché ani vhodné vrátit právní úpravu volných živností zpět a rozdělit opět obory jediné volné živnosti na 80 samostatných volných živností. Navrhovala bych však změnit pojetí rozsahu živnostenského oprávnění u volné živnosti a zpřísnit právní úpravu v oblasti ohlašování oborů živnosti volné a jejich změn. Zejména doplnit povinnost hlásit skutečně provozované obory činnosti živnosti volné a jejich případné změny a doplnit sankce za porušení těchto povinností. Dále bych zavedla správní poplatky za jednotlivé obory živnosti volné, podobně jako je tomu na Slovensku. Zavedením poplatku za jednotlivé obory živnosti volné (např. ve výši 100,- Kč za každý obor) by došlo k žádoucímu omezení spekulativních ohlášení.

Od roku 2008, kdy začala platit právní úprava s jednou živností volnou, postupně dochází, a pravděpodobně nadále docházet bude, k vyčleňování jednotlivých činností ze živnosti volné a jejich zařazování mezi jiné druhy živností (řemeslné, vázané, koncesované). Jedná se například o vyčlenění činností spojených s poskytováním nebo zprostředkováním spotřebitelského úvěru a jeho zařazení pod živnost vázanou nebo vyčlenění prodeje lihovin a jeho zařazení do koncesované živnosti. Podle mého názoru by bylo vhodné vyčlenit z volné živnosti i další „citlivé“ činnosti, např. i realitní činnost, neboť v médiích nezdědka slyšíme o takzvaných "realitních makléřích" obohacujících se na úkor svých klientů. Pro orgány veřejné správy by pak bylo mnohem jednodušší identifikovat osoby zabývající se realitní činností a zaměřit se na jejich kontrolu.

Třetím problémem je takzvaný "švarcsystém". Vzhledem k tomu, že výkon závislé práce mimo pracovněprávní vztah vede u podnikatelů k úsporám nejen na daních, ale hlavně na odvodech sociálního a zdravotního pojištění, stal se stále častěji využívanou formou spolupráce mezi subjekty. Protože hranice mezi švarcsystémem a povolenou formou spolupráce mezi podnikateli není snadno identifikovatelná, je boj orgánů veřejné správy s tímto fenoménem velmi složitý a trvá již mnoho let. Novelou zákona o zaměstnanosti platnou od 1. 1. 2012 se výrazně zpřísnily sankce za najímání OSVČ na pozice, ve kterých by mohly pracovat osoby v zaměstnaneckém poměru. V praxi však může nastat mnoho variant a pro kontrolní orgány je velmi složité určit, zda se jedná o švarcsystém či nikoliv. Jedním ze zásadních problémů při boji s využíváním švarcsystému je podle mně nastavení velmi vysokých pokut a hlavně minimální výše pokuty za porušení zákona v souvislosti s nelegální prací (právnícké osobě nebo podnikající FO bude za správní delikt - umožnění nelegální práce, uložena pokuta maximálně ve výši 10 000 000,- Kč nejméně však 250 000,- Kč), což

zřejmě povede k vleklým soudním sporům, kterými se budou subjekty uloženým pokutám bránit.

Jako problémový lze označit i současný stav v živnostenském rejstříku evidovaných, ale faktický **nepodnikajících podnikatelů**. Jak již bylo uvedeno podle analýz ČSÚ a ČSSZ je asi polovina subjektů vedených v živnostenském rejstříku neaktivních, tedy fakticky nepodnikajících. Současná právní úprava živnostenského zákona sice umožňuje živnostenskému úřadu zrušit živnostenské oprávnění podnikateli, který neprovozuje svoji živnost po dobu delší než 4 roky, ale pouze v případě, že neoznámil přerušení provozování živnosti. V praxi však toto ustanovení není živnostenskými úřady téměř vůbec využíváno. Živnostenský úřad totiž bez spolupráce s OSSZ nebo FÚ není schopen zjistit, zda subjekt vyvíjí podnikatelskou činnost nebo ne. Vzhledem k tomu, že od roku 2008 mohou podnikatelé přerušit provozování živnosti na neomezeně dlouhou dobu, a živnostenský úřad může zrušit oprávnění pouze těm (neprovozujícím živnost déle než 4 roky), kteří neoznámili přerušení provozování živnosti, je v živnostenském rejstříku mnoho podnikatelů s dlouhodobě přerušeným podnikáním např. na 20 i více let.

Myslím si, že efektivnějším řešením tohoto problému by bylo omezit dobu přerušení provozování živnosti na maximálně 3 až 4 roky a pokud by po uplynutí této lhůty podnikatel neoznámil, že v provozování živnosti pokračuje, živnostenské oprávnění by mu ze zákona automaticky zaniklo. Tímto opatřením by došlo k "vyčištění" živnostenského rejstříku od nečinných podnikatelů. Většina podnikatelů, přerušujících provozování živnosti na dobu delší než 4 roky, nepředpokládá následné provozování živnosti a živnostenské oprávnění si ponechává jen „pro jistotu“. Navíc po uplynutí doby přerušení mnoho podnikatelů, kteří nadále nepodnikají, zapomene, že živnost byla přerušena jen na určitou dobu, neoznámí další přerušení provozování živnosti a v živnostenském rejstříku jsou pak vedeni jako aktivní podnikatelé, přestože živnost neprovozují.

K zajištění efektivního výkonu státní správy na úseku živnostenského podnikání by podle mého názoru bylo vhodné také změnit současnou **organizační strukturu živnostenských úřadů** v ČR. Možným řešením je úplná změna organizační struktury živnostenských úřadů a vytvoření samostatných živnostenských úřadů, tak, jak je tomu např. u finančních úřadů, veterinárních správ ap. Živnostenské úřady by mohly být zřízeny v sídlech finančních úřadů, čímž by došlo k relativnímu srovnání velikostí správních obvodů ŽÚ. Správním orgánem druhého stupně, který by rozhodoval o odvoláních ŽÚ, koordinoval, řídil a kontroloval jejich

činnost, by byl Živnostenský úřad ČR (v současnosti MPO). Ten by byl zodpovědný za výkon státní správy, a měl možnost na základě dlouhodobých statistik stanovit optimální počet úředníků, což by zajistilo možnost jejich specializace, a tím ovlivnění efektivního výkonu živnostenské správy. Byl by zajištěn jednotný výkon státní správy, jednoduchá kontrola výkonu státní správy a možnost větší specializace pracovníků živnostenských úřadů. Negativním efektem této varianty je skutečnost, že k vytvoření zcela nové struktury živnostenských úřadů by bylo zapotřebí nemalých finančních prostředků a nutná změna legislativy. Realizace této varianty organizačních změn fungování ŽÚ by znamenala celkové mírné snížení počtu živnostenských úřadů. Toto mírné snížení by nemělo nijak výrazně ovlivnit dostupnost pro podnikatele, naopak výhodou by bylo umístění ŽÚ a finančních úřadů na jednom místě. Případně by bylo možno ze všech pracovišť zabývajících se živnostenskou agendou vytvořit jeden celostátní Živnostenský úřad (a tak naplnit zákon, který se samostatným ŽÚ ČR počítá) s krajskými, příp. okresními pracovišti a pobočkami ve stávajícím územním rozložení (obdobu nové organizace Úřadu práce).

Závěrem lze konstatovat, že regulace živnostenského podnikání ze strany Parlamentu je v zájmu veřejnosti – spotřebitelů. V posledních letech stále častěji slyšíme o nutnosti snížení administrativní zátěže podnikatelů, usnadnění vstupu do podnikání a jeho následného provozování, ale mnohé úpravy provedené s tímto záměrem se po zavedení do praxe projeví jako ne zcela správné a efektivní. Proto by bylo potřeba při provádění regulace vycházet také ze zkušeností a poznatků úředníků vykonávajících živnostenskou správu na nejnižších úrovních, všechny plánované změny před jejich zavedením do praxe řádně zanalyzovat a neukvapovat se s někdy až přílišným snižováním administrativní zátěže podnikatelů, která může být v konečném důsledku pro společnost kontraproduktivní, protože regulaci prostě maří. Snižování administrativní zátěže podnikatelů by mělo být realizováno formou kooperace uvnitř veřejné správy a co nejefektivnějším využitím informačních technologií (např. propojené registry, předávání dokladů mezi jednotlivými orgány veřejné správy, možnost elektronických podání apod.), ale nemělo by docházet k omezování žádoucí míry regulace, protože až přílišné "snižování zátěže" a liberalizování právních norem může být záminkou pro podnikání za hranicemi morálky.

Seznam literatury

Odborná literatura:

1. BAIERL, Petr. *Vybrané kapitoly z obchodního a živnostenského práva*. 3. dopl. vydání. Praha: ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2010. 121 s. ISBN 978-80- 86795-95-9.
2. HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi*. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7263-615-0.
3. HORZINKOVÁ, Eva a Pavel BĚHOUNEK. *Aspekty živnostenského podnikání v praktických aplikacích*. Praha: 1.VOX a.s., 2005. 504 s. ISBN 80-86324-49-4.
4. KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. Praha: SPN n. p., 1986. ISBN 14-575-86.
5. SLANÝ, Antonín a Milan ŽÁK. *Hospodářská politika*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1999. 375 s. ISBN 80-7179-237-3.
6. ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ ČSAV. *Slovník spisovného jazyka českého V*. Praha: Academia, 1989. ISBN 21-022-89.
7. ZICHOVÁ, Jaroslava. *Živnostenské podnikání*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. 197 s. ISBN 978-80-7418-001-9.
8. ŽÁK, Milan: *Učebnice hospodářské politiky* 2. 1. vydání. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1997. 261 s. ISBN 8070790571
9. ŽÁK, Milan a kolektiv. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde, 1999. 806 s. ISBN 80-7201-172-3.

Právní předpisy:

10. Zákon č. 455/1991 Zb. zákon o živnostenském podnikání (Slovenský živnostenský zákon). [cit. 6. 1. 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.minv.sk/>.
11. Zákon č. 145/1995 Zb. o správných poplatcích. [cit. 11. 1. 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.zakon.sk/>.
12. Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, v platném znění.
13. Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
16. Zákon 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.
17. Zákon č. 251/2005 Sb. o inspekci práce

Elektronické a ostatní zdroje:

18. Ministerstvo vnitra SR [online]. [cit. 6. 1. 2013]. Dostupné z WWW:
<http://www.minv.sk/zivnostenske-podnikanie>.
19. Státní úřad inspekce práce [online]. SUIP [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z WWW:
<http://www.suip.cz/>.
20. Evidence zemědělských podnikatelů: HelpDesk Ministerstva zemědělství ČR.
21. Podnikatel.cz [online]. 2007 [cit. 6. 1. 2013]. Statistiky klamou, přes milion podnikatelů existuje jen na papíře. Dostupné z WWW:
<http://www.podnikatel.cz/clanky/pocet-podnikatelu-mpo-statistiky/>.
22. Český informační server [online]. [cit. 15. 12. 2012]. Dostupné z WWW:
<http://urady.statnisprava.cz/>.
23. ERMISOVÁ, Dita. *Organizace a fungování živnostenských úřadů*. Ostrava 2011.
Bakalářská práce. VŠB – TUO, Ekonomická fakulta, Katedra veřejné ekonomiky. 49 s.

Seznam zkratek

a. s.	akciová společnost
CRM	centrální registrační místo
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
EZP	evidence zemědělských podnikatelů
FO	fyzická osoba
IS RŽP	informační systém registru živnostenského podnikání
JKM	jednotné kontaktní místo
JRF	jednotný registrační formulář
k. s.	komanditní společnost
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
OIP	oblastní inspektorát práce
OR	obchodní rejstřík
ORP	obec s rozšířenou působností
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OŽÚ	obecní živnostenský úřad
SR	Slovenská republika
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SÚIP	státní úřad inspekce práce
SZZ	slovenský živnostenský zákon
ÚSC	územní samosprávný celek
v. o. s.	veřejná obchodní společnost
ŽR	živnostenský rejstřík
ŽÚ	živnostenský úřad
ŽZ	živnostenský zákon

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Bordovicích dne 16. 4. 2013

Dita Ermisová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Živnostenský list z roku 2004.

Příloha č. 2: Výpis z živnostenského rejstříku z roku 2012.

Příloha č. 3: Osvědčení o registraci zemědělského podnikatele z roku 2010.

Příloha č. 4: Seznam oborů činností náležejících do živnosti volné.

Příloha č. 5: Schéma fungování Centrálního registračního místa.

Příloha č. 1: Živnostenský list z roku 2004.

Městský úřad v Kopřivnici, obecní živnostenský úřad

Č.j.: 056004/04/08218K

ev. č. : 380403-7834-00

Živnostenský list

vydaný fyzické osobě

dle ustanovení § 47 odst. 1 a 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů, na základě ohlášení ze dne 6.12.2004

Jméno a příjmení : *Daněk Jaroslav*
Rodné číslo : *710915/2461*
Bydliště : *Pobal 123071, 702 01 Kopřivnice*
Identifikační číslo : *709-02-103*
Místo podnikání : *Pobal 123071, 702 01 Kopřivnice*

Předmět podnikání : **Pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti**

Živnostenský list se vydává na dobu : neurčitou
Den vzniku živnostenského oprávnění : **6.12.2004**

V Kopřivnici dne 7. prosince 2004

Mgr. Pavla Jurková
vedoucí obecního živnostenského úřadu

Zdroj: Městský úřad Kopřivnice, obecní živnostenský úřad.

Příloha č. 2: Výpis z živnostenského rejstříku z roku 2012.

Městský úřad v Kopřivnici
Obecní živnostenský úřad
742 21 Kopřivnice, Štefánikova 1163

Č. j.: 16015/2012/Erm

Výpis z živnostenského rejstříku

Jméno a příjmení:

Rodné číslo:

Datum narození:

Bydliště:

Místo podnikání:

Identifikační číslo:

Živnostenské oprávnění č. 1

Předmět podnikání: **Holičství, kadeřnictví**

Vznik oprávnění: **30.03.2012**

Doba platnosti oprávnění: **na dobu neurčitou**

Živnostenské oprávnění č. 2

Předmět podnikání: **Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona**

Obory činnosti: **Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu**

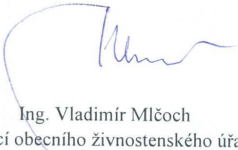
Vznik oprávnění: **30.03.2012**

Doba platnosti oprávnění: **na dobu neurčitou**

Úřad příslušný podle § 71 odst. 2 živnostenského zákona: **Městský úřad Kopřivnice**

v Kopřivnici dne 02.04.2012

Ing. Vladimír Mlčoch
vedoucí obecního živnostenského úřadu

Příloha č. 3: Osvědčení o registraci zemědělského podnikatele z roku 2010.

Městský úřad Kopřivnice Obecní živnostenský úřad	č. jednací: 1242/2010/OSČ&31737/2010/Erm poř.č.: 1
---	--

OSVĚDČENÍ

O ZÁPISU DO EVIDENCE ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKATELE

vydané fyzické osobě
dle § 2f odst. 5 zák. č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Jméno a příjmení: Karel Doležal
Identifikační číslo: 123456
Rodné číslo: 123456789
Datum narození: 12. 3. 1985
Státní občanství: Česká republika
Adresa pro doručování: Mlýnský náhon 123, 742 01
Místo podnikání: stejně jako adresa pro doručování
Zaměření zemědělské výroby:
a) Rostlinná výroba včetně pěstování zeleniny, hub, okrasných rostlin, léčivých a aromatických rostlin, rostlin pro technické a energetické užití na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu, popřípadě provozovaná bez pozemků.
b) Živočišná výroba zahrnující chov hospodářských a jiných zvířat či živočichů za účelem získávání, zpracování a výroby živočišných produktů, chov hospodářských zvířat k tahu.
d) Výroba osiv a sadby, školkařských výpěstků a genetického materiálu rostlin.
e) Úprava, zpracování a prodej vlastní produkce zemědělské výroby.
g) Hospodaření v lese, na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu.

Datum zahájení provozování: 1. 7. 2010

V Kopřivnici 7. 6. 2010

Ing. Vladimír Mlčoch
vedoucí obecního živnostenského úřadu

Zdroj: Městský úřad Kopřivnice, obecní živnostenský úřad.

Příloha č. 4: Seznam oborů činností náležejících do živnosti volné.

**SEZNAM OBORŮ ČINNOSTÍ
NÁLEŽEJÍCÍCH DO ŽIVNOSTI VOLNÉ
„VÝROBA, OBCHOD A SLUŽBY
NEUVEDENÉ V PŘÍLOHÁCH 1 AŽ 3
ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA“**

podací razítko

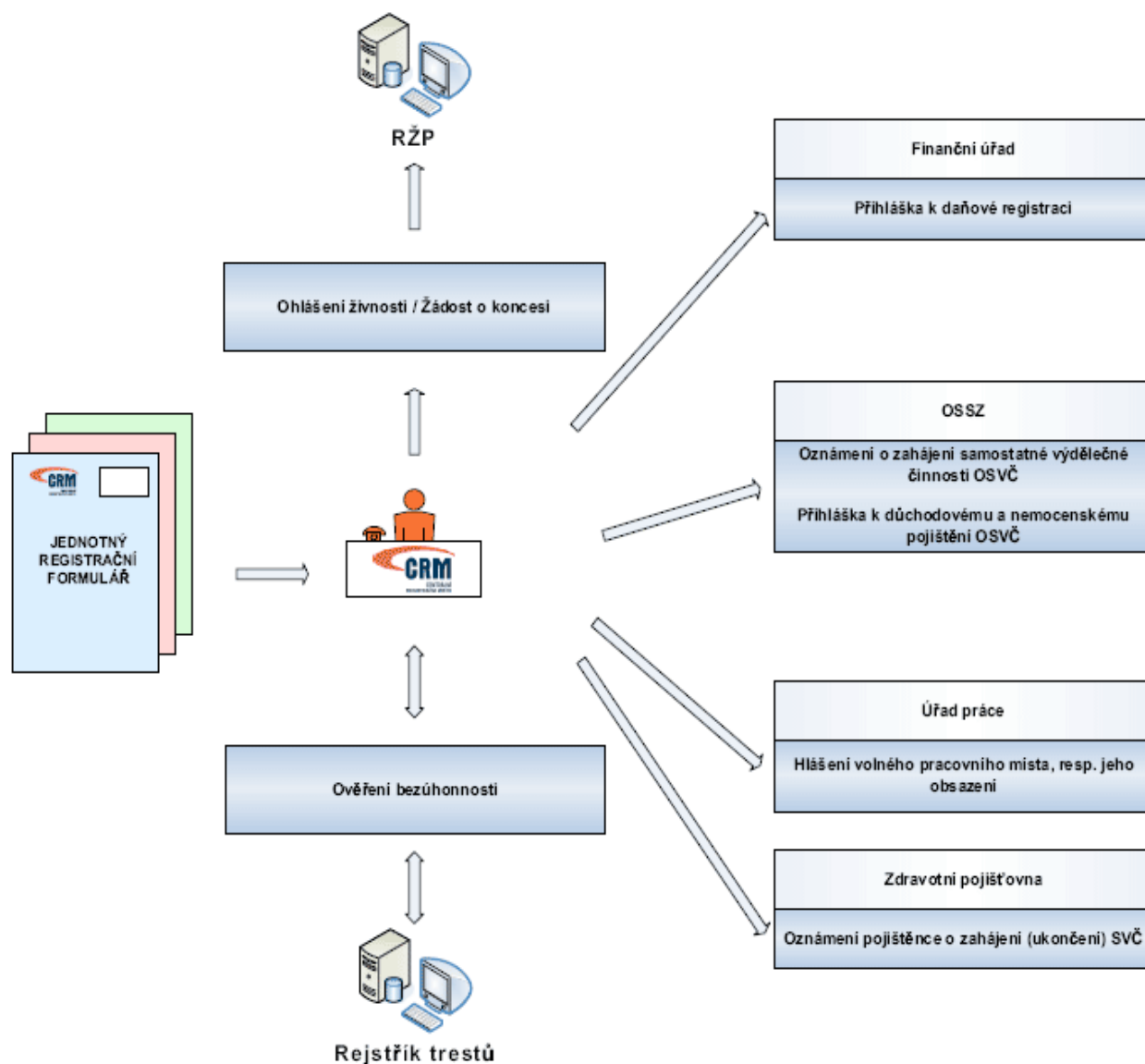
ČÍSLO OBORU - NÁZEV

1)	Poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost
2)	Činnost odborného lesního hospodáře a vyhotovování lesních hospodářských plánů a osnov
3)	Diagnostická, zkušební a poradenská činnost v ochraně rostlin a ošetřování rostlin, rostlinných produktů, objektů a půdy proti škodlivým organismům přípravky na ochranu rostlin nebo biocidními přípravky
4)	Nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin
5)	Chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby)
6)	Úprava nerostů, dobývání rašeliny a bahna
7)	Výroba potravinářských a škrobářských výrobků
8)	Pěstitelské pálení
9)	Výroba krmiv, krmných směsí, doplňkových látek a premixů
10)	Výroba textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků
11)	Výroba a opravy obuvi, brašnářského a sedlářského zboží
12)	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků
13)	Výroba vlákniny, papíru a lepenky a zboží z těchto materiálů
14)	Vydavatelské činnosti, polygrafická výroba, knihařské a kopírovací práce
15)	Výroba, rozmnožování, distribuce, prodej, pronájem zvukových a zvukově-obrazových záznamů a výroba nenahraných nosičů údajů a záznamů
16)	Výroba koksu, surového dehtu a jiných pevných paliv
17)	Výroba chemických látek, vláken a přípravků a kosmetických prostředků
18)	Výroba hnojiv
19)	Výroba plastových a pryžových výrobků
20)	Výroba a zpracování skla
21)	Výroba stavebních hmot, porcelánových, keramických a sádrových výrobků
22)	Výroba brusiv a ostatních minerálních nekovových výrobků
23)	Broušení technického a šperkového kamene
24)	Výroba a hutní zpracování železa, drahých a neželezných kovů a jejich slitin
25)	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků
26)	Umělecko-femeslné zpracování kovů
27)	Povrchové úpravy a svařování kovů a dalších materiálů
28)	Výroba měřicích, zkušebních, navigačních, optických a fotografických přístrojů a zařízení
29)	Výroba elektronických součástek, elektrických zařízení a výroba a opravy elektrických strojů, přístrojů a elektronických zařízení pracujících na malém napětí
30)	Výroba neelektrických zařízení pro domácnost
31)	Výroba strojů a zařízení
32)	Výroba motorových a přípojných vozidel a karoserií
33)	Stavba a výroba plavidel
34)	Výroba, vývoj, projektování, zkoušky, instalace, údržba, opravy, modifikace a konstrukční změny letadel, motorů letadel, vrtulí, letadlových částí a zařízení a leteckých pozemních zařízení
35)	Výroba drážních hnacích vozidel a drážních vozidel na dráze tramvajové, trolejbusové a lanové a železničního parku
36)	Výroba jízdních kol, vozíků pro invalidy a jiných nemotorových dopravních prostředků
37)	Výroba a opravy čalounických výrobků
38)	Výroba, opravy a údržba sportovních potřeb, her, hraček a dětských kočárků
39)	Výroba zdravotnických prostředků
40)	Výroba a opravy zdrojů ionizujícího záření

41)	Výroba školních a kancelářských potřeb, kromě výrobků z papíru, výroba bižuterie, kartáček a konfekčního zboží, deštníků, upomínkových předmětů
42)	Výroba dalších výrobků zpracovatelského průmyslu
43)	Provozování vodovodů a kanalizací a úprava a rozvod vody
44)	Nakládání s odpady (vyjma nebezpečných)
45)	Přípravné a dokončovací stavební práce, specializované stavební činnosti
46)	Sklenářské práce, rámování a paspartování
47)	Zprostředkování obchodu a služeb
48)	Velkoobchod a maloobchod
49)	Zastavárenská činnost a maloobchod s použitým zbožím
50)	Údržba motorových vozidel a jejich příslušenství
51)	Potrubní a pozemní doprava (vyjma železniční a silniční motorové dopravy)
52)	Skládání, balení zboží, manipulace s nákladem a technické činnosti v dopravě
53)	Zasílatelství a zastupování v celním řízení
54)	Provozování poštovních a zahraničních poštovních služeb
55)	Ubytovací služby
56)	Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, hostingové a související činnosti a webové portály
57)	Činnost informačních a zpravodajských kanceláří
58)	Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí
59)	Pronájem a půjčování věcí movitých
60)	Poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků
61)	Projektování pozemkových úprav
62)	Příprava a vypracování technických návrhů, grafické a kresličské práce
63)	Projektování elektrických zařízení
64)	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd nebo společenských věd
65)	Testování, měření, analýzy a kontroly
66)	Reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení
67)	Návrhářská, designářská, aranžérská činnost a modeling
68)	Fotografické služby
69)	Překladatelská a tlumočnická činnost
70)	Služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy
71)	Provozování cestovní agentury a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu
72)	Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti
73)	Provozování kulturních, kulturně - vzdělávacích a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí
74)	Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti
75)	Praní pro domácnost, žehlení, opravy a údržba oděvů, bytového textilu a osobního zboží
76)	Poskytování technických služeb
77)	Opravy a údržba potřeb pro domácnost, předmětů kulturní povahy, výrobků jemné mechaniky, optických přístrojů a měřidel
78)	Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu
79)	Poskytování služeb pro rodinu a domácnost
80)	Výroba, obchod a služby jinde nezařazené

jméno podatele	příjmení podatele	
vztah k právnické osobě		
V	dne	

Příloha č. 5: Schéma fungování Centrálního registračního místa.

Zdroj: Městský úřad Kopřivnice, obecní živnostenský úřad.